

zelena dežela

št. 193 / oktober 2025

Glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

KGZS, Kmetijsko gozdarski zavod Maribor

8. POLJEDELSKI POSVET

**»Korenine prihodnosti:
Skupaj za trajno in odporno poljedelstvo«
Torek, 2. december 2025**

17. VINOGRADNIŠKI POSVET

**»Izzivi prilaganja vinogradništva
na podnebne spremembe«
Sreda, 3. december 2025**

20. LOMBERGARJEV SADJARSKI POSVET

**»Prilagajanje
sadjarskih tehnologij podnebnim spremembam«
Četrtek, 4. december 2025**

KRAJ POSVETOV:
FAKULTETA ZA KMETIJSTVO IN BIOSISTEMSKÉ VEDE,
PIVOLA 10, 2311 HOČE, PREDVALNICA AUDITORIUM MAGNUM

ORGANIZATORJI POSVETOV:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Izvedbo posvetov »Lombergarjevi dnevi« je s sofinanciranjem omogočilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije.

 dr. Jože Podgoršek,
predsednik KGZS

Kolofon

Zelena dežela št. 193, oktober 2025

Zelena dežela je glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, ki izhaja šestkrat letno in je za člane KGZS brezplačno.

Uredništvo: KGZS – Zelena dežela,
Gospodinska ulica 6, 1000 Ljubljana
tel.: 01 513 66 40
e-pošta: zelena.dezela@kgzs.si
splet: www.kgzs.si

Odgovorni urednik: Robert Peklaj

Novinar: Marjan Papež

Fotografija na naslovnici:

Marjan Papež

Grafično oblikovanje in prelom:

Jana Janko Škrbec, Studio HTZ

Jezikovni pregled: Alenka Šalej

Fotografije: arhiv KGZS

(če ni drugače navedeno)

Tisk: Salomon, d.o.o.

Naklada: 102.000 izvodov

ISSN 1581-9027

spletna izdaja ISSN 2536-2119

Med negotovostjo in prihodnostjo – kam pelje slovensko kmetijstvo?

Slovensko kmetijstvo se danes sooča z večplastnimi izzivi, ki segajo od podnebnih sprememb in tržnih pritiskov do demografskih razpok in vse večje birokratske obremenjenosti. Kmetje opozarjajo na nepredvidljivo zakonodajo, pomanjkanje stabilnih dohodkov in vse težji dostop do investicijskih sredstev. Ob tem se krepi občutek, da se kmetijstvo vedno bolj odmika od svoje temeljne vloge – zagotavljanja hrane, ohranjanja krajine in podeželskega življenja.

V takšnem okolju je pomen pravočasnih, ciljno usmerjenih in izvedljivih ukrepov večji kot kadarkoli prej. Ne gre zgolj za odzivanje na krize, temveč za strateško usmerjanje sektorja, ki mora ostati konkurenčen, trajnosten in privlačen za mlade. Brez jasne vizije in konkretne podpore se bo razkorak med pričakovanji in realnostjo le še poglobljajal.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je predstavilo dokument *Vizija slovenskega kmetijstva in podeželja do leta 2040*, ki naj bi začrtal dolgoročno smer razvoja. Vizija poudarja trajnost, digitalizacijo, večjo odpornost in generacijsko prenovu. A ključno vprašanje ostaja: ali gre za resnično prebojno strategijo ali zgolj za še en dokument, ki bo ostal na papirju?

Prav pri tem ima KGZS ključno vlogo. Kot največja nevladna kmetijska organizacija v državi mora zbornica odigrati aktivno in odločno vlogo pri oblikovanju, spremljanju in uresničevanju Vizije 2040. Njena naloga ni le zastopanje interesov kmetov, temveč tudi zagotavljanje, da se predlagane rešitve spremenijo v konkretne ukrepe, ki bodo dejansko izboljšali pogoje za delo na kmetiji. KGZS mora biti glas kmetov v razpravah z odločevalci, hkrati pa tudi most med politiko in prakso – s svetovanjem, usposabljanjem in povezovanjem.

Kmetje si želijo jasnih odgovorov. Bo Vizija 2040 prinesla konkretne rešitve za male in srednje kmetije, za gorske kmetije, za mlade prevzemnike? Bo znala povezati prehransko varnost z okoljsko odgovornostjo in ekonomsko vzdržnostjo? Ali pa se moramo bati, da bo pod krinko modernizacije prišlo do nadaljnje marginalizacije slovenskega kmetijstva?

Odgovori se bodo oblikovali v dialogu – med stroko, politiko, zbornico in kmeti. A že zdaj je jasno: prihodnost slovenskega kmetijstva ne sme temeljiti na lepih besedah, temveč na dejanjih, ki bodo kmetom omogočila, da ostanejo na zemlji, ki jo obdelujejo – ne le kot pridelovalci, temveč kot nosilci podeželske prihodnosti.

VSEBINA

NA KRATKO

- 7 Aktivnosti zbornice in pomembni dogodki

V SREDIŠČU

- 10 Skupaj za zdravje živali in varnost slovenskega kmetijstva
11 Modrikasti jezik: skupni odziv za zaščito živali
12 Afriška prašičja kuga zahteva skupno odgovornost
13 Orientalski sršen v Sloveniji

ZASTOPANJE

- 14 Spremembe zakona o urejanju prostora ogrožajo kmetije
15 Živinorejci opozorili na nujnost ukrepanja
16 SKP v preobrazbi: izzivi in možnosti za Slovenijo

SVETOVANJE

- 17 Lombergarjevi dnevi 2025
18 Kako voditi kmetijo z glavo in srcem
19 Trajnostna hrana v javnih zavodih – izzivi in rešitve
20 Tihi junaki pašnikov
21 Varnostni ukrepi za zaščito kmetij pred krajami

- 22 Slovenija pripravlja načrt za obnovo narave
23 Konzorcij znanja za trajnostno živinorejo
24 Praznovanje zemlje, skupnosti in prihodnosti
25 Moč kmečkih žensk

IZ NAŠIH ZAVODOV

- 26 Ustavimo izginjanje istrskih travišč
27 Povezovanje svečinskih vinarjev je ključ do uspeha
28 KGZS – Zavod Kranj na sejmu AGRA
29 Poljedelski dan v Račah

PROMOCIJA

- 30 Sejem je bil res živ
31 Priznanja Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije
34 Zlata sončnica kmetiji Bračko
36 Turizem ni nujno zlata ura z vodometom
38 »Štrudelfest«, po poti od njive do »štrudlja« in vse vmes

ZA KRATEK ČAS

- 40 Živi in pusti živeti
40 Z gnojenjem do zdravja zemlje

NEKATERI POMEMBNEJŠI DOGODKI V PRIHODNIH MESECIH

KDAJ	KAJ / KJE
12. 10.	Srečanje kmetov, Ponikva in Som
17.-18. 11.	Posvet Javne službe kmetijskega svetovanja, Bled
17.-23. 11.	Teden slovenske hrane, po Sloveniji
8. 11.	Ljubljanska vinska pot, Ljubljana

NEKATERI POMEMBNI ROKI

DO KDAJ	KAJ
22. 10.	IRP03 – kolektivne naložbe v kmetijstvu za skupno pripravo kmetijskih proizvodov za trg in razvoj močnih in odpornih verig vrednosti preskrbe s hrano
11. 11.	IRP29 – naložbe v prilagoditev kmetijskih gospodarstev pri izvajanju nadstandardnih zahtev s področja dobrobiti rejnih živali za naložbe, namenjene reji perutnine
12. 11.	IRP35 – naložbe kmetij v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo
19. 11.	IRP35 – naložbe pravnih oseb in samostojnih podjetnikov v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo
26. 11.	IRP35 – naložbe majhnih kmetij v predelavo in trženje kmetijskih proizvodov za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj (vključno z digitalizacijo) za leto 2025

Zbral: Ma. P.

Poziv za vstop v shemo izbrana kakovost žit in ajde

Shema Izbrana kakovost žit in ajde je namenjena spodbujanju pridelave žit in ajde v Sloveniji ter spodbujanju potrošnika k nakupu izdelkov iz pridelkov slovenskih pridelovalcev žit in ajde. Z znakom »izbrana kakovost« (IK) se označujejo pridelki pšenice, rži, ječmena, ovsa, pire, koruze, prosa in ajde ter vsi izdelki iz njih, ki ustrezajo kriterijem iz specifikacije, objavljene tudi na spletni strani MKGP.

Z dosledno sledljivostjo je zagotovljeno, da je izdelek, ki je označen z znakom izbrane kakovosti, izključno iz sestavin slovenskega izvora. Natančno predpisani pogoji pridelave ter pridelave žit in ajde pa zagotavljajo dodano kakovost zaradi omejenega vnosa pesticidov (FFS) in gnojil ter zdravstvene neoporečnosti pridelka s stališča prisotnosti mikotoksinov v žitih oziroma alkaloidov v ajdi.

Pozivamo vas, da se vključite v shemo IK in pričnete pridelovati žita in ajdo po zahtevah specifikacije IK. Pred setvijo se prijavite v postopek certificiranja pri enem od treh certifikacijskih organov: Bureauju Veritas, Inštitutu za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu in gozdarstvu Maribor (Inštitut KON-CERT) ter Inštitutu za kontrolo in certifikacijo Univerze v Mariboru (IKC UM).

Od 1. septembra letos se je začel obračunavati tudi prispevek za sektorsko promocijo pridelkov in izdelkov IK iz žit in ajde.

KAKO DO INFORMACIJ NA KGZS

SPLOŠNE INFORMACIJE

Tel.: 01 513 66 00, e-naslov: kgzs@kgzs.si, www.kgzs.si

UREDNIŠTVO ZELENE DEŽELE

Tel.: 01 513 66 40, e-naslov: zelena.dezela@kgzs.si

Nujen poziv lastnikom vinskih trt

Stanje razširjenosti zlate trsne rumenice je resno, zato pozivamo lastnike vinogradov, brajd in ohišnic k izvajanju ukrepov: odstranjevanje simptomatičnih trsov takoj, ko opazimo simptome in zatiranje prenašalca. Ko je trta odrezana in se zeleni deli posušijo, ne privlačijo več prenašalca, zato prenos bolezni iz takih trt ni več možen.

Zlata trsna rumenica je neozdravljiva bolezen trte, ki jo povzroča karantenska fitoplazma *Grapevine flavescence dorée*. Okužba vodi do manjše količine in kakovosti pridelka, trte lahko propadejo v nekaj letih. Obolenost se kaže s karakterističnim rdečenjem ali rumenenjem listov (odvisno od sorte, zvijanjem robov navznoter, venenjem in sušenjem grozdov). Glavni prenašalec bolezni je ameriški škržatek, ki s sesanjem prenaša fitoplazmo na zdrave trte, zato se bolezen hitro širi.

Za preprečevanje širjenja te nevarne bolezni je ključnega pomena hitro odstranjevanje okuženih trt v žariščih okužbe ter v okuženih območjih in pravočasno zatiranje ameriškega škržatka. V letošnjem letu je čas za zatiranje škržatka v večji meri že mimo, zato je v tem obdobju najbolj pomemben ukrep dosledno odstranjevanje okuženih trt, tudi posameznih trt ob hišah, ograjah in podobno, kjer glavni namen trte ni pridelovanje grozdja. Podroben opis bolezenskih znamenj s slikovnim gradivom najdete na spletni strani Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin.

Vinogradniki na okuženih območjih lahko oktobra 2025 uveljavljajo finančno nadomestilo za odstranjene in uničene trte na GERK-ih vinogradov, če je simptomatičnih trsov do 20 %. Če jih je 20 % ali več, je na voljo možnost prijave na razpis za prestrukturiranje ali obnovo vinogradov. Vse informacije lahko dobijo pri javni službi kmetijskega svetovanja in na straneh Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin.

Le z doslednim in pravočasnim ukrepanjem lahko preprečimo nadaljnje širjenje zlate trsne rumenice in ohranimo obstoj slovenskih vinogradov tudi v prihodnje!

Fundacija Srce podeželja – ustanova za pomoč podeželju

Podeželje je srce naše države, je naša skupna dediščina, je prostor, kjer se prepletata trdo delo in tradicija. Žal pa se na podeželju dogajajo tudi tragične nesreče.

Zavedamo se, da lahko en sam dogodek na kmetiji spremeni življenje več generacij, zato smo ustanovili Fundacijo Srce podeželja, katere namen je dobrodelen in sicer nudenje finančne in/ali materialne pomoči posameznikom in družinam, prizadetim v nesrečah na kmetijah (požari, nesreče pri delu, nenadne smrti ali hude bolezni nosilcev kmetijskega gospodarstva, itd.).

Fundacija je pridobila soglasje pristojnega ministrstva in bo lahko pričela z delovanjem. KGZS je prispevala ustanovitveno premoženje, sedaj pa mora Fundacija delovati samostojno. Fundacija želi zagotavljati hitro in učinkovito pomoč v najtežjih trenutkih. Predvsem pa želi prizadetim sporočiti, da v nesreči niso sami. Sredstva se bodo delila transparentno, po vnaprej določenih kriterijih.

Prosimo vas, da po vaših zmožnosti prispevate k delovanju Fundacije. Vsaka pomoč šteje – bodisi z enkratno donacijo, mesečnim prispevkom ali podporo projektom Fundacije. Vaš prispevek lahko nakažete na:

Fundacija Srce podeželja – ustanova za pomoč podeželju,
Gospodinjska ulica 6, Ljubljana

TRR: SI56 1900 0000 0635 163 odprt pri DBS, d.d.

Že vnaprej hvala, če se boste odločili za pomoč. Skupaj lahko naredimo razliko v življenju mnogih.

Pregledovalnik opravljenih usposabljanj

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je sporočilo, da je od 8. avgusta 2025 na voljo nov pregledovalnik podatkov o opravljenih usposabljanjih, povezanih z intervencijami nove skupne kmetijske politike (SKP).

Kmetje in kmetijski svetovalci lahko stanje usposabljanj preverijo brez prijave na portalu eKmetija (<https://moja.e-kmetija.gov.si>), kjer vpišejo le KMG-MID. Na voljo so podatki o vrsti intervencije (npr. KOPOP 24–25), temi usposabljanja, datumu izvedbe ter številu opravljenih ur.

Ta novost omogoča boljši pregled nad izpolnjevanjem pogojev za sodelovanje v intervencijah SKP in olajša svetovalno delo na terenu.

33. mednarodno znanstveno posvetovanje o prehrani domačih živali

Zdravčevi-Erjavčevi dnevi 2025

Radenci, 13. in 14. november

**40. TRADICIONALNI POSVET
JAVNE SLUŽBE KMETIJSKEGA SVETOVANJA IN
DAN SISTEMA ZNANJA IN INOVACIJ (AKIS)**

**EKOLOŠKO KMETOVANJE IN VARSTVO
NARAVE - PRILOŽNOSTI IN IZZIVI ZA
SLOVENSKO KMETIJSTVO**

Z ZNANJEM ZREMO V PRIHODNOST

**Organizirata
Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije in
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano**

18. - 19. NOVEMBRA 2025

TERME ZREČE

VSE INFORMACIJE IN PRIJAVE NA WWW.KGZS.SI/JSKS/POSVET

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

**AKIS
SLOVENIJA**

Znanje in inovacije za kmetijstvo

**Sofinancira
Evropska unija**

**SKUPNA
KMETIJSKA
POLITIKA**

Aktivnosti zbornice in pomembni dogodki

Pregled dejavnosti zbornice in pomembnih dogodkov, povezanih s kmetijstvom

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVI ZAKONA O KMETIJSKO-GOZDARSKI ZBORNICI SLOVENIJE

V Državnem zboru RS je bil 25. septembra sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvi Zakona o Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije (ZKGZ-D).

Glavni spremembi, ki ju prinaša zakon, sta, da članstvo pravnih oseb v KGZS ne bo več obvezno, meja katastrskega dohodka, ki je določena za obvezno članstvo fizičnih oseb, pa se s 167 dviga na 220 evrov. To pomeni, da bodo obvezni člani KGZS na osnovi katastrskega dohodka samo še tisti, ki bodo dosegali najmanj 220 evrov katastrskega dohodka. Ta znesek se bo prilagajal gibanju katastrskega dohodka, kot ga določajo predpisi, ki urejajo ugotavljanje katastrskega dohodka.

Pravne osebe, ki so trenutno obvezne članice, bodo lahko do 30. novembra 2025 z izstopno izjavo izstopile iz članstva v zbornici, drugače bodo od 1. januarja 2026 postale prostovoljne članice in bodo plačevale letno 250 evrov zborničnega prispevka.

Novela prinaša tudi spremembe pri višini pavšalnega zneska zborničnega prispevka, ta se z 8,35 zvišuje na 10 evrov, prispevek, ki ga bodo plačevale fizične osebe – prostovoljne članice, pa z 8,35 na 30 evrov.

V zakonu je tudi določeno, da se bo prva odmera po novi ureditvi opravila za zbornični prispevek za leto 2026. Ker se odmera zborničnega prispevka opravlja za nazaj (v tekočem letu za preteklo leto), pomeni, da bo odmera zborničnega prispevka za leto 2025 še nespremenjena (plačale ga bodo vse fizične in pravne osebe, ki so bile na dan 30. junija 2025 članice po starih pogojih), po spremenjenih pogojih pa se bo odmera opravila za leto 2026 (torej v letu 2027).

SPREMEMBA ZAKONA O GOZDOVIH

Kaj je novega za lastnike gozdov? Za lastnike gozdov je največja sprememba, da bo potrebno pred začetkom sečnje lubadark revirnemu gozdarju sporočiti število, strukturo dreves ter ocenjeno količino drevja v bruto m³.

Povečale se bodo kazni za vse kršitve, tudi za lastnike gozdov. Delavci Zavoda za gozdove Slovenije bodo lahko po novem gozdarski nadzorniki, ki sicer sami ne bodo mogli pisati kazni, imeli pa bodo pravico evidentirati kršitelje, vključno z vožnjo v naravnem okolju. Za kmeta se je za sečnjo dreves brez odločbe in izvajanje spravila lesa v nasprotju z njo kazni podvojila, in sicer na 600 do 5.000 eur, čemur smo nasprotovali.

V osnutku zakona je bila na začetku predvidena ukinitve območnih svetov ZGS in s tem prenehanje sistemskega sodelovanja lastnikov pri načrtovanju gospodarjenja z gozdovi in upravljanja z divjadjo. Ob ostrem nasprotovanju je bil tak predlog umaknjen. Spremenila se je le sestava sveta centralne enote ZGS.

V pravni obrazložitvi zakona se ministrstvo zaveda, da je Zakon o gozdovih potreben večjih sprememb, kar je predlagala tudi KGZS, vendar zaenkrat za to ni bilo politične volje.

14. DAN TEHNIKE V VELIKEM PODLOGU: V OSPREDJU TRAJNOSTNA PRIDELAVA POLJŠČIN

V soboto, 20. septembra 2025, je v Velikem Podlogu pri Krškem potekal že 14. tradicionalni Dan tehnike, ki ga organizira Kmetijsko-gozdarski zavod Novo mesto. Letošnja prireditev je bila posvečena naravi prijazni pridelavi poljščin, s poudarkom na prikazu sodobnih tehnik in opreme za trajnostno kmetovanje.

Prikazi na njivah in pozdravi organizatorjev

Dogodek je ponudil praktične prikaze žetve in spravila kornice, gnojenja z organskimi gnojili, obdelave tal za setev, delovanja škropilnic in trosilnikov ter predstavitev kmetijske mehanizacije za precizno kmetovanje. Udeležence so pozdravili gostitelj Matija Arh, podžupan Mestne občine Krško Janez Jože Olovec in direktor Zavoda Novo mesto Damijan Vrtin.

Poseben poudarek je bil namenjen direktorju Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije Martinu Mavsarju, ki je bil pred 15 leti pobudnik prvega dogodka. V svojem nagovoru je izpostavil zahtevnost organizacije takšnih dogodkov ter se zahvalil vsem, ki so prispevali k uspešni izvedbi. Vodil je predstavitev razstavljalcev in prikaze na bližnjih njivskih površinah, ki so pritegnili veliko zanimanja.

Poudarek na znanju in prenosu v prakso

Dogodek je pozdravila tudi nova vodja Javne službe kmetijskega svetovanja Alberta Zorko. Izpostavila je, da je kmetijstvo pred velikimi izzivi, a hkrati ponuja številne priložnosti. Poudarila je pomen izmenjave znanja in izkušenj ter vlogo svetovalcev kot ključnih prenašalcev znanja na kmetije. Dogodek je po njenih besedah dokaz, da lahko z novimi tehnikami in naravi prijaznim pristopom naredimo pomemben korak naprej.

POZIV VLADI K VRNITVI STROKOVNEGA UPRAVLJANJA MEDVEDA

Na Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije smo bili seznanjeni in povabljeni k podpisu ter posredovanju peticije z naslovom »Poziv vladi k vrnitvi strokovnega upravljanja medveda«, ki so jo pripravili domačini Rakitne.

Vabimo vas, da se odločite za podporo peticiji.

Širše gledano konkretna peticija v svojem jedru naslavlja spoštovanje strokovnega znanja pri upravljalških odločitvah. Zato je podpora lahko aktualna tudi za precej širši krog ljudi, ki nimajo neposrednih stikov z medvedom.

V peticiji od Ministrstva za naravne vire in prostor predlagatelji zahtevajo:

- da se aktualno dovoljenje za odvzem medveda skladno s priporočili stroke popravi, dopolni ali izda dodatno dovoljenje, da bo za letošnje leto odvzem znašal 206 medvedov;
- da se takoj prekine nedopustno prakso, ko upravljanje medveda krojijo izbrane nevladne organizacije in njihovi simpatizerji v vrhu vlade, pri tem pa se odrija stroko in znanost;
- da se odločitve o upravljanju medveda sprejema transparentno, na osnovi strokovnih argumentov ter ob zagotavljanju varstva medveda in varnosti lokalnih prebivalcev.

NUJNA PRENOVA PRAVILNIKA O FINANCIRANJU DEL V GOZDOVIH

Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije je na pristojno ministrstvo poslala poziv za nujno spremembo Pravilnika o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove. Spremembe in primerno financiranje bi omogočilo učinkovitejše izvajanje Nacionalnega programa vlaganj v gozdove in trajnostno upravljanje naravnega bogastva Slovenije, izvajanja evropske gozdarske strategije ter zagotavljanje kvalitetnega lesa slovenski lesnopredelovalni industriji.

V njem opozarja na nujen dvig sofinanciranja, saj trenutno veljavne višine sredstev ne odražajo dejanskih stroškov dela, materialov in vlaganj v gozdove, ne sledijo rasti življenjskih stroškov v preteklem obdobju in s tem ogrožajo izvajanje ukrepov za trajnostno gospodarjenje z gozdovi. Situacija ne deluje spodbudno za večjo realizacijo negovalnih in varstvenih del, kar je eden glavnih razlogov za zelo nizko realizacijo nujnih del v zasebnih gozdovih. Podan je predlog, da se sredstva za ta namen povišajo in približajo deležem sofinanciranja del v gozdovih na območjih Nature 2000, prav tako je smiselno okrepiti obveščanje lastnikov gozdov za večjo realizacijo predvidenih del v javnem interesu.

Sprememba pravilnika je nujna tudi z vsebinskega vidika, saj obstoječ pravilnik ne sledi aktualnim spremembam okolja – to so vse pogostejše, intenzivnejše in obsežnejše ujme, gradacije podlubnikov, pojav novih bolezní in škodljivcev, invazivnih vrst, naraščajoč obseg škod, ki jih povzroča prostoživeča divjad, povečanje požarne ogroženosti gozdov, povečanje poplavne ogroženosti, erozije in plazov, pomanjkanje hudourniških ureditev, povečane potrebe po obnovi in negi gozdov, povečanje nabiralništva, obiska ljudi ter obremenjenosti gozdov, povečanje javnega značaja gozdnih cest, vse večje omejitve v gozdovih zaradi varovanja habitatov in vrst, pomanjkanje delovne sile, novi načini izvajanja varstveno sanacijskih del, nove tehnologije in oprema ter drugo.

ORAČI, VARUHI ZEMLJE IN TRADICIJE

Predsednik KGZS dr. Jože Podgoršek je v sklopu dogajanja na 63. mednarodnem sejmu AGRA pozdravil prejemnike pokalov državnega tekmovanja oračev in tekmovanja za pokal Pomurskega sejma. »Vsako tekmovanje je pomembno za panogo. Plug je še vedno osnovno kmetijsko orodje in

brez oranja ne bo šlo. Primer je koruzni hrošč, ki letos dela težave. Obdelava z oranjem ga preprečuje. Tako so tekmovanja v oranju z vidika prenosa znanja, tehnik in obdelave tal izjemnega pomena,« je povedal.

Tekmovanja v oranju združujejo znanje, spretnost in spoštovanje zemlje. Gre za tekmovanja, na katerih se traktoristi pomerijo v natančnosti oranja njiv s plugom, pri čemer ne gre zgolj za hitrost, temveč predvsem za obvladovanje tehnike, spretnostno vožnjo, kakovost brazde, ravnost, globino in enakomernost. Cilj je pravilno in estetsko zorati določeno površino po strogih pravilih. Tekmovalci uporabljajo različne vrste plugov, poleg modernih tudi starodobne. Ocenjevanje poteka pod budnim očesom sodnikov, ki upoštevajo tehnične in agronomske kriterije.

Dobro zaorati brazdo je umetnost in vpliva na kakovost pridelka. Tekmovanje spodbuja izmenjavo znanja med generacijami in ohranja tradicijo. Tekmovanja povezujejo lokalno skupnost in krepijo spoštovanje kmetijskega dela. Poleg tekmovalnega vidika so tudi priložnost za druženje, predstavitev kmetijske mehanizacije, izobraževanje mladih in promocijo kmetovanja, poudarja predsednik društva oračev Pomurja in župan Dobrovnika Marjan Kardinar.

EKOLOŠKO KMETIJSTVO JE TEK NA DOLGE PROGE Z JASNIM CILJEM

Na prvi dan 63. sejma AGRA je v organizaciji Zveze društev ekoloških kmetov Slovenije (ZDEKS), potekal 1. Eko praznik na AGRI – dogodek, namenjen povezovanju, izmenjavi znanja in ozaveščanju o pomenu ekološkega kmetijstva.

»Ekološko kmetijstvo je tek na dolge proge. Zbornica aktivno podpira ekološko pridelavo in za ta namen izvaja strokovna svetovanja, usposablja koordinatorje in uvaja inovativne prakse, ki prinašajo dodano vrednost tudi širši kmetijski panogi,« je povedal direktor Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) Martin Mavsar in pozdravil udeležence dogodka.

Dogodek je odprla predsednica ZDEKS Tatjana Buzeti, ki je v nagovoru poudarila vrednoto skupnosti z mislijo »eden ni nobeden«. Izpostavila je, da ekološko kmetijstvo ni majhno niti kaotično, temveč predstavlja pomembno področje, ki s svojimi inovacijami pogosto navdihuje in nadgrajuje tudi konvencionalne prakse. Dosežene cilje ekološkega kmetovanja Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) je predstavila dr. Ana Frelih Larsen. Poudarila je nujnost sodelovanja in povezovanja vseh udeleženi pri soustvarjanju trajnostnih rešitev. Prisotne je nagovorila županja Občine Gornja Radgona Urška Mauko Tuš, ki je izpostavila, da je zdravje največje bogastvo in da trajnostni razvoj predstavlja temelj prihodnosti lokalne skupnosti.

Prvi Eko praznik na AGRI je združil in povezal predstavnike stroke, politike in lokalne skupnosti ter potrdil, da ekološko kmetijstvo v Sloveniji ne pomeni le načina pridelave, temveč predvsem vizijo prihodnosti, utemeljeno na sodelovanju, inovacijah in trajnosti.

KAKO IZKORISTITI POTENCIAL SLOVENSКИH GOZDOV?

Tretji dan sejma Agra je potekal strokovni posvet z naslovom »Priložnosti in izzivi aktivnega gospodarjenja v zasebnih gozdovih Slovenije«, ki ga je organizirala Zveza lastnikov gozdov Slovenije. Dogodek je združil lastnike gozdov, strokovnjake in predstavnike institucij, ki so razpravljali o prihodnosti slovenskega gozdarstva.

Med aktivnimi udeleženci je bila tudi Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (KGZS). Direktor KGZS Martin Mavsar je v predstavitvi izpostavil, da slovenski gozdovi predstavljajo izjemen naravni in gospodarski potencial, ki ga brez jasne strategije in vizije razvoja ne bo možno v celoti izkoristiti. Poudaril je, da je treba pri načrtovanju prihodnosti smiselno upoštevati Evropsko gozdarsko strategijo in Evropski zeleni dogovor, hkrati pa posodobiti slovenski Nacionalni gozdni program, ki je star že dve desetletji.

Izzivi zasebnega sektorja

Kar 80 % slovenskih gozdov je v zasebni lasti, pri čemer je lastništvo močno razdrobljeno. To prinaša izzive, kot so staranje gozdov, neizkoriščen lesni potencial in upad letnega prirastka.

Po njegovih besedah bo za izboljšanje stanja med drugim potrebno:

- povečati sofinanciranje vlaganj v gozdove,
- poskrbeti za ustrezno vzdrževanje gozdnih cest,
- učinkoviteje upravljati populacije divjadi,
- poskrbeti za večjo varnost pri delu in s tem manj nesreč,
- povečati delež strojne sečnje,
- upoštevati lastnino in povečati sodelovanje z lastniki gozdov,
- uskladiti javni interes z interesi lastnikov gozdov.

Gozdovi kot energetski in podnebni kapital

Gozdovi niso pomembni le kot vir lesa, temveč tudi kot ključni dejavnik pri blaženju podnebnih sprememb in kot energetski vir. Mavsar je opozoril, da morajo lastniki ob omejitvah gospodarjenja in s tem izpada dohodka prejeti ustrezna nadomestila.

Sodelovanje je ključ do uspeha

Ob koncu dogodka je direktor KGZS pohvalil dobro sodelovanje z Zvezo lastnikov gozdov Slovenije, ki ima sedež na istem naslovu kot zbornica, ter poudaril, da je povezovanje vseh udeležencev nujno za trajnostno in uspešno prihodnost slovenskih gozdov.

NOVA VODJA JAVNE SLUŽBE KMETIJSKEGA SVETOVANJA

Alberta Zorko, mag. kmetijstva, je od 16. septembra 2025 prevzela vodenje Javne službe kmetijskega svetovanja (JSKS) in koordinacijo njenega izvajanja. Svoje bogate izkušnje je pridobivala tako na terenu kot na sedežu KGZS, sprva na Kmetijsko-gozdarskem zavodu Celje, od leta 2007 pa na Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije.

V okviru JSKS je kot višja koordinatorica vodila področje reje prežvekovalcev (govedo in drobnica), gradnje kmetijskih objektov ter se ukvarjala z rejo divjadi v oborah. Je avtorica številnih strokovnih gradiv, ki pomembno prispevajo k razvoju kmetijstva.

Februarja 2025 je prevzela tudi vodenje Oddelka za strokovne naloge in prenos znanja v prakso. Njeno imenovanje potrjuje zavezanost k strokovnosti, razvoju in podpori slovenskemu kmetijstvu.

Srečanje kandidatov za Inovativnega mladega kmeta 2025

V času sejma AGRA smo se člani komisije za izbor Inovativnega mladega kmeta 2025 srečali s kandidati, ki se letos potegujejo za ta častni naziv. Namen srečanja je bil predvsem medsebojno spoznavanje ter predstavitev inovativnih idej in projektov, ki jih kandidati razvijajo na svojih kmetijah.

Dogodka sta se udeležila tudi predsednica Zveze slovenske podeželske mladine (ZSPM), Eva Golob, ter predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS), dr. Jože Podgoršek, ki sta z navdušenjem prisluhnila predstavitvam mladih inovatorjev.

Po uradnem delu je sledil še ogled razstavnega prostora podjetja Gorenc Stare d.o.o., kjer nas je prijazno sprejel direktor Igor Stare s sodelavci.

Zakaj obisk podjetja Gorenc Stare? Ker gre za glavnega sponzorja natečaja IMK 2025. Prav tam – v njihovem podjetju v Spodnjem Brniku – bo potekala slavnostna razglasitev Inovativnega mladega kmeta oziroma kmetice, in sicer 27. oktobra 2025.

Vabimo vas, da si predstavitev vseh letošnjih kandidatov ogledate v oddaji Ljudje in zemlja, ki bo na sporedu 12. oktobra 2025 na RTV Slovenija.

Po oddaji vabljeni k glasovanju za kandidata, ki je po vašem mnenju predstavil najboljšo inovativno idejo!

Skupaj za zdravje živali in varnost slovenskega kmetijstva

Bolezni ne poznajo meja – zato moramo ukrepati pravočasno in usklajeno

Slovensko kmetijstvo se v zadnjem času sooča z več resnimi zdravstvenimi izzivi, ki ogrožajo živali, kmetije in širšo prehransko verigo. Pojav modrikastega jezika med prežvekovalci, širjenje afriške prašičje kuge v sosednjih državah ter potrditve gnezda orientalskega sršena na Obali so opozorila, da bolezni ne poznajo meja – ne geografskih ne časovnih. Zato je ključno, da se nanje odzovemo hitro, strokovno in povezano.

Vsaka od teh bolezni ima svoje značilnosti, a skupni imenovalec je jasan: ogrožajo zdravje živali, povzročajo gospodarsko škodo in zahtevajo visoko stopnjo pripravljenosti. Modrikasti jezik, ki se prenaša s piki mušic, lahko povzroči pogine med ovci in govedom ter moti trgovinske tokove. Afriška prašičja kuga je smrtonosna za prašiče in se širi izjemno hitro, kar smo videli v Srbiji in na Hrvaškem. Orientalski sršen pa ogroža čebelarstvo, sadjarstvo in celo javno zdravje, saj je njegov pik med najbolj bolečimi in nevarnimi.

V teh razmerah je vloga Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) nepogrešljiva. Zbornica je prek svetovalne službe takoj stopila v akcijo: obveščala rejce, organizirala terenska

svetovanja, pripravila strokovna gradiva in pozivala državo k ukrepanju. V primeru modrikastega jezika je dosegla zagotovitev brezplačnega cepiva, pri afriški prašičji kugi pa pozvala k doslednemu izvajanju biovarnostnih ukrepov in pripravi kriznih protokolov. Pri orientalskem sršenu je v sodelovanju s Čebelarско zvezo Slovenije opozorila na nujnost takojšnjega obveščanja in strokovnega odstranjevanja gnezd.

KGZS ne deluje le kot posrednik informacij, temveč kot povezovalac med rejci, veterinarsko stroko, državnimi organi in lokalnimi skupnostmi. Svetovalci na terenu so ključni prenašalci znanja, ki pomagajo rejcem razumeti naravo bolezni, sprejeti ustrezne ukrepe in ohraniti stabilnost kmetij.

Zato pozivamo vse udeležene: ostanite pozorni, izvajajte priporočene ukrepe in se povežite s svetovalno službo. Le z usklajenim delovanjem lahko preprečimo širjenje bolezni in zaščitimo slovensko kmetijstvo. Pripravljenost danes pomeni varnost jutri.

 Zbornični urad

Modrikasti jezik: skupni odziv za zaščito živali

Skupni odziv KGZS, svetovalne službe in veterinarske stroke za zaščito rejcev in živali pred širjenjem virusne bolezni

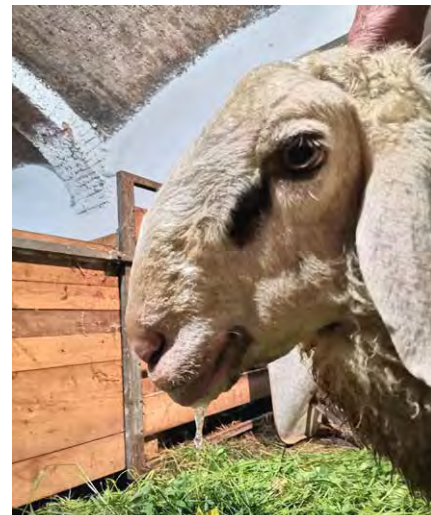
V poletnih mesecih 2025 se je bolezen modrikastega jezika znova pojavila na nekaterih območjih Slovenije, kar je med rejci povzročilo upravičeno zaskrbljenost. Gre za virusno bolezen, ki prizadene predvsem prežvekovalce – ovce, govedo in koze – in se prenaša s piki krvosesnih mušic iz rodu *Culicoides*. Bolezen lahko povzroči resne zdravstvene težave pri živalih, zmanjšano proizvodnjo, reproduktivne motnje in v hujših primerih tudi pogine. Poleg neposredne škode za rejce pa ima širjenje bolezni tudi gospodarske posledice za celoten sektor, saj lahko vpliva na trgovinske tokove, premike živali in zaupanje potrošnikov.

Ob prvih potrjenih primerih bolezni je Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) nemudoma stopila v akcijo. V sodelovanju z Upravo za varno hrano, veterinarstvom in drugimi pristojnimi institucijami je zbornica poskrbela za obveščanje rejcev, svetovanje na terenu in poziv državi k zagotovitvi cepiv. Rezultat teh prizadevanj je bila odločitev, da bo cepivo proti serotipom BTV-3, BTV-4 in BTV-8 na voljo brezplačno, kar je pomemben korak k obvladovanju širjenja bolezni.

Kaj svetuje KGZS?

KGZS je v tem času odigrala ključno vlogo. Svetovalci so rejcem pomagali razumeti naravo bolezni, razložili pomen cepljenja in jih usmerili k izvajanju biovarnostnih ukrepov. Med najpomembnejšimi priporočili za rejce so:

- **Cepljenje živali:** priporočljivo je, da se cepljenje izvede čim prej, zlasti v regijah z večjim tveganjem. Čeprav je cepivo brezplačno, je storitev cepljenja plačljiva – rejci naj se o izvedbi dogovorijo z izbranim veterinarjem.
- **Zaščita pred vektorji:** živali naj bodo v času največje aktivnosti mušic (pozno popoldne in zvečer) nameščene v zaprtih prostorih ali zaščitene z mrežami. Pomaga tudi uporaba repelentov in zmanjšanje primerov stoječe vode v okolici hlevov.
- **Spremljanje zdravstvenega stanja:** ob pojavu simptomov, kot so vročina, oteklina jezika, šepanje, zmanjšan apetit, je nujno takojšnje obveščanje veterinarja.
- **Sodelovanje z lokalnimi svetovalci:** ti lahko pomagajo pri razumevanju ukrepov, razlagi zakonodaje, pripravi dokumentacije in usmerjanju k ustreznim rešitvam.

Skupni odziv za skupno prihodnost

KGZS bo tudi v prihodnje spremljala dogajanje, zagotavljala ažurne informacije in se zavzemala za podporo rejcem pri obvladovanju bolezni. Vsem, ki se soočate z vprašanji ali potrebujete pomoč, svetujemo, da se obrnete na najbližjo enoto svetovalne službe KGZS. Svetovalci so vam na voljo za pogovor, usmeritve in pomoč pri izvedbi ukrepov.

Ob tem pa velja poudariti, da je modrikasti jezik le ena od številnih bolezni, ki jih lahko uspešno obvladamo le z usklajenim delovanjem vseh udeležencev. KGZS se zaveda pomena preventivnega delovanja, izobraževanja rejcev in pravočasnega odziva. Le tako lahko zagotovimo zdravje živali, stabilnost kmetij in varnost prehranske verige.

 Zbornični urad

Kronologija objav

Potreben je nacionalni načrt za obvladovanje bolezni

KGZS je 5. septembra 2025 pozvala k pripravi nacionalnega načrta za obvladovanje bolezni modrikastega jezika. Predsednik dr. Jože Podgoršek je opozoril na naraščajoče število poginov, zlasti med avtohtonimi pasmami, in poudaril, da mora država poleg brezplačnega cepiva zagotoviti tudi kritje stroškov cepljenja. KGZS je pozvala rejce, naj poginulih živali ne odstranjujejo sami, temveč to prepustijo pristojnim službam.

Kako prijaviti višjo silo za kmetijske ukrepe

Zbornica je 8. septembra 2025 objavila dopolnjena navodila za uveljavljanje višje sile v primeru, da rejci zaradi bolezni ne morejo izpolniti pogojev za zbirno vlogo ali druge ukrepe. Za zahtevke iz zbirne vloge 2025 dodatna dokazila niso potrebna, pogin pa se preverja v centralnem registru. Pomembno je pravočasno obvestilo agenciji (AKTRP) – najpozneje v 15 delovnih dneh od dogodka. Posebej izpostavljeni so primeri preventivnega umika živali s paše, ki se prav tako štejejo kot višja sila.

Oskrba ovc med okrevanjem – priporočila za leto 2025

KGZS je 26. septembra 2025 objavila tehnološki list z usmeritvami za oskrbo ovc, ki okrevajo po bolezni. Priporočena je mehka, lahko prebavljiva krma, dodatki vitaminov in mineralov ter mirno okolje z minimalnim stresom. Posebna pozornost je namenjena živalim, ki odklanjajo hrano – v nekaterih primerih je potrebno prisilno hranjenje. Svetuje se tudi spremljanje hidracije in splošnega počutja živali.

Afriška prašičja kuga zahteva skupno odgovornost

Bolezen se širi po regiji – Slovenija mora ostati pozorna, rejci pa dosledni pri izvajanju biovarnostnih ukrepov

Evropski informacijski sistem za poročanje (ADIS) beleži porast izbruhov afriške prašičje kuge (APK) v več državah jugovzhodne Evrope. Hrvaška, Bosna in Hercegovina ter Srbija poročajo o resnih težavah pri omejevanju širjenja bolezni, ki povzroča veliko gospodarsko škodo. Na Hrvaškem se je APK razširila med divjimi in domačimi prašiči, zlasti v Vukovarsko-sremski in Osiješko-baranjski županiji.

V Sloveniji APK za zdaj še ni bila zaznana. A bližina okuženih območij pomeni, da je tveganje za vnos bolezni realno. Zato je ključno, da rejci, lovci in vsi, ki prihajajo v stik z domačimi prašiči, dosledno izvajajo biovarnostne ukrepe. Ti niso zgolj priporočilo, temveč nujen pogoj za zaščito slovenskih rej in populacij divjih prašičev.

Znaki bolezni – hitro ukrepanje je ključno

Afriška prašičja kuga je virusna bolezen, ki prizadene domače in divje prašiče. Je zelo nalezljiva in pogosto smrtonosna. Bolezen se ne prenaša na ljudi, a ima lahko uničujoče posledice za prašičerejski sektor.

Najpogostejši klinični znaki APK:

- nenaden pogin brez predhodnih znakov,
- visoka telesna temperatura (nad 41 °C),
- rdečina ali modrikavost kože, zlasti na ušesih, trebuhu in nogah,
- zmanjšan apetit, letargija,
- bruhanje, driska, težave z dihanjem,
- krvavitve v notranjih organih (pri obdukciji).

Ob sumu na APK je treba **nemudoma obvestiti veterinarja**. Zgodnje zaznavanje in prijava suma sta ključna za preprečevanje širjenja bolezni.

Biovarnostni ukrepi – vsak korak šteje

Za zaščito slovenskih rej je nujno dosledno izvajanje biovarnostnih ukrepov. Ti ukrepi ne zahtevajo velikih stroškov, temveč predvsem doslednost, pozornost in odgovornost vseh v stiku s prašiči.

Temeljni biovarnostni ukrepi za rejce:

- razkuževanje rok, obleke, obutve in opreme ob vsakem vstopu/izstopu iz hleva,
 - preprečevanje stika med domačimi in divjimi prašiči (ograje, nadzor gibanja),
 - nakup živali iz preverjenih zdravih rej z ustrezno dokumentacijo,
 - omejevanje dostopa nepooblaščenih oseb do rejskih prostorov,
 - ločevanje novih živali (karantena vsaj 30 dni),
 - uporaba zaščitne obleke in obutve, ki ostane znotraj objekta,
 - redno čiščenje in razkuževanje vozil, ki dostopajo do kmetije.
- Dodatni ukrepi za lovce in upravljavce lovišč:
- razkuževanje opreme in oblačil po stiku z divjimi prašiči,

- pravilno ravnanje z zaklanimi živalmi (odstranjevanje ostankov),
- poročanje o poginih ali sumljivih primerih v naravi.

Povezovanje sektorjev in ozaveščanje javnosti

Afriška prašičja kuga ne pozna meja – zato mora biti tudi odziv nanjo medsektorski. Poleg rejcev in lovcev imajo pomembno vlogo veterinarske službe, kmetijski svetovalci, lokalne skupnosti in mediji. Ključno je, da se informacije o bolezni, znakih in ukrepih širijo hitro, jasno in verodostojno.

KGZS poziva vse udeležene k sodelovanju in pripravljenosti. V primeru izbruha bo ključno, da se ukrepi izvajajo usklajeno, da se prepreči širjenje bolezni in rejcem zagotovi ustrezna podpora. Vzpostavitev kriznih protokolov, dostop do zaščitne opreme in jasna komunikacija bodo odločilni za ohranitev slovenskega prašičerejskega sektorja.

Vsak posameznik lahko s svojim ravnanjem pomembno prispeva k zaščiti slovenskih rej. Bolezen se širi hitro, a jo lahko z odgovornim ravnanjem zaježimo, preden doseže naše hleve.

Pripravljenost pomeni zaščito – ne čakajmo na prvi primer

Čprav afriška prašičja kuga v Sloveniji še ni bila potrjena, je pripravljenost ključna. Vsaka zamuda pri ukrepanju lahko pomeni izgubo živali, gospodarsko škodo in dolgotrajne posledice za rejce. Zato je nujno, da se že zdaj vzpostavijo jasni protokoli, da se rejci redno izobražujejo in se okrepi sodelovanje med veterinarsko stroko, svetovalnimi službami in lokalnimi skupnostmi.

Zbornica poziva kmetije, da pregledajo svoje biovarnostne prakse, jih po potrebi dopolnijo in se povežejo s svetovalci KGZS. Le z usklajenim delovanjem in pravočasnim odzivom lahko preprečimo, da bi APK ogrozila slovensko prašičerejo. Previdnost danes pomeni varnost jutri.

 Zbornični urad

Za več informacij, navodila in gradiva obiščite uradno spletno stran o APK (www.afriskaprasicjakuga.si), na kateri najdete tudi kontaktne točke za prijavo suma in podporo rejcem.

Orientalški sršen v Sloveniji

Od identifikacije do ukrepanja – vodnik za prebivalce in čebelarje

V petek, 5. septembra 2025, je Čebelarska zveza Slovenije gostila dr. Alexandrosa Papachristoforou z Univerze Thessaly, vodilnega strokovnjaka za azijskega in orientalskega sršena. Medtem ko azijskega sršena v Sloveniji še ni, je dr. Papachristoforou opozoril na nevarnost širjenja orientalskega sršena, ki se zaradi milejših zim že pojavlja na Obali. Avgusta je bilo v Kopru potrjeno gnezdo, sam pa je ob obisku našel kar pet gnezd in več delavk, med njimi tudi mlade matice. Ocenil je, da je v starem delu mesta že med 25 in 30 aktivnih gnezd ter pozval k takojšnjemu ukrepanju.

Za kakšno vrsto pa pravzaprav gre?

Orientalški sršen (*Vespa orientalis*) prvotno izvira iz jugozahodne Azije in severne Afrike. V zadnjih letih se intenzivno širi na nova območja – predvsem v države balkanskega polotoka in v Italijo. V Sloveniji je bil prvič opažen v letu 2019. V naši bližini pa so bila prva gnezda opažena v Trstu.

Odrasli osebki orientalskega sršena so podobne velikosti kot osebki pri nas domorodnega evropskega sršena in zrastejo 25 do 35 mm v dolžino. Kljub podobni velikosti pa se od evropskih sršenov (in drugih podobnih žuželk) dokaj preprosto loči po barvi. Telo orientalskega sršena je značilne rdečerrjave barve, na zadku pa so dobro vidni izrazito rumeni pasovi. Barvni vzorec je razmeroma dobro opazen in tako se lahko že na daljč loči od evropskega sršena. Tako kot druge vrste sršenov je plenilec, ki lovi predvsem žuželke (pogosto čebele), pripravlja beljakovinske kroglice za svoje ličinke. Odrasli osebki pa uživajo predvsem sladkorno hrano – nektar, sokove zrelega sadja in medeno roso. Pogosto jih privabijo tudi mrhovina, ostanki hrane in smeti, v urbanem okolju pa hrano pogosto iščejo tudi na krožnikih in mizah prebivalcev ter turistov.

Kje gnezdi?

Gnezda praviloma gradi pod zemljo, lahko pa se naseli tudi v votla drevesa, objekte ali vozila. Po navedbah tujih strokovnjakov gnezda v zemlji zaradi obilnih padavin pogosto propadejo. Glede na to, da je bilo ravno območje Kopra in okolice v zadnjih tednih deležno več hujših nalivov, lahko sklepamo, da je bil vsaj

Opozorilo

Če opazite osebkke ali gnezda orientalskega sršena, vas pozivamo, ne odstranjujte jih sami, saj pik povzroči zdravstvene težave.

Skrb za evropskega sršena

Domorodni evropski sršen je v boju proti invazivnim vrstam sršenom naš zaveznik, saj zavira njihovo širjenje. Iz tega razloga se uničevanje osebkov in gnezd domorodnega evropskega sršena močno odsvetuje.

en delček gnezd poplavljen in uničen. Zagotovo pa padavine ne škodijo gnezdom v objektih. Po trenutnih opažanjih so vsa gnezda, najdena v starem delu Kopra, v zidovih – v razpokah starih kamnitih (neometanih) hiš, ki sršenom nudijo potrebno zavetje. Gnezda zaradi tega tudi razmeroma težko opazimo, saj je edini znak, ki priča o prisotnosti gnezda, da iz razpok v kamnitih zidovih intenzivno izletavajo sršeni. Gnezda so po obsegu podobna avtohtonemu evropskemu sršenu, vendar se v enem letu lahko uspešno razvije več matic, kar posledično pomeni več gnezd v prihodnjem letu kot pri domači vrsti sršena.

Kakšno škodo povzroča?

Tujerodne vrste sršenov težav ne povzročajo le v čebelarstvu, ampak tudi v drugih panogah kmetijstva, predvsem v sadjarstvu in vinogradništvu ter na področju divjih opraševalcev in biotske raznovrstnosti. V državah, kjer jim je nadzor nad njimi popolnoma ušel izpod nadzora, pa škodo beležijo tudi v gospodarstvu in turizmu ter na področju javnega zdravja, saj so posledica pikov številni primeri anafilaktičnih šokov in tudi smrti. Pik orientalskega sršena je zelo boleč, saj je na drugem mestu po strupenosti med sršeni takoj za orjaškim sršenom (*Vespa mandarinia*). Problematika je glede na izkušnje iz drugih držav pereča, zato je nujno, da začnemo ukrepati, preden bo prepozno.

Kaj storiti, ko ga opazimo?

Če opazite primerek ali gnezdo orientalskega sršena, lahko opažanje javite na spletni strani Invazivke.si, mobilne aplikacije Invazivke ali na e-naslov: invazivke@zrsvn.si, lahko pa tudi svetovalcem Javne svetovalne službe v čebelarstvu. Pri tem sporočite, kaj ste opazili (osebek, gnezdo), število osebkov ali gnezd, čim natančnejšo lokacijo (najbolje s koordinatami), datum opažanja, fotografijo ali videoposnetek vrste ter ime in podatke za stik najditelja. Ti podatki bodo služili za oceno stanja vrste in načrtovanje morebitnih ukrepov. Za uspešno uničevanje gnezd je predvsem pomembno, da sporočite opaženo gnezdo. Uničevanje bo na ta način lahko potekalo hitreje in učinkoviteje.

Spremembe zakona o urejanju prostora ogrožajo kmetije

Zakon o urejanju prostora (ZUreP-3) prinaša obvezno takso in nepošteno pogoje razlastitve – kmetije opozarjajo na sistemske težave

V Državnem zboru RS je bil sredi septembra sprejet predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o urejanju prostora (ZUreP-3). Kot je pojasnil pripravljalec predloga spremembe zakona, Ministrstvo za naravne vire in prostor, so bile spremembe pripravljene z namenom učinkovitega upravljanja s prostorom in okrepitve prostorskega načrtovanja. Na KGZS smo predlagali spremembo dveh vsebin, ki se pomembno navezujejo na lastnike kmetij ter kmetijskih in gozdnih zemljišč, in sicer ustrežnejše določanje nadomestila oziroma odškodnine v razlastitvenih postopkih in nasprotovanje taksi za neizkoriščena stavbna zemljišča.

Pravična odškodnina za razlastitev – spregledana zahteva kmetov

Zakonodajalcu smo predlagali določitev pravične odškodnine za razlastitev, tako da se vrednotenje nepremičnine, ki je predmet razlastitve, opravi po namenski rabi zemljišča ob uveljavitvi občinskega ali državnega prostorskega akta za gradnjo javne infrastrukture ali drugega projekta v javno korist.

Pojasnili smo, da so lastniki zemljišč bolj pripravljeni sodelovati pri postopkih prostorskega načrtovanja, če vedo, da so njihove pravice in interesi ob gradnji projektov v javno korist pošteno obravnavani. Nadalje smo poslanske skupine opozorili, da je potrebno preprečevati prekomerne in nepotrebne razlastitve ter spodbujati odgovornejšo prostorsko načrtovanje: če se odškodnine za razlastitev določajo na osnovi namenske rabe pred uveljavitvijo prostorskega akta, ki je osnova za razlastitev, lahko pride do spekulativnega pridobivanja kmetijskih in gozdnih zemljišč, ki jih izpelje država ali lokalne skupnosti. To povzroči nepravilne pogoje za prvotne lastnike in destabilizira lokalni trg z nepremičninami.

Državni zbor naše pobude ni upošteval in je v 327. člen ZUreP-3 zapisal, da se vrednotenje nepremičnine opravi ter odškodnina plača po namenski rabi zemljišča pred uveljavitvijo prostorskega akta za gradnjo javne infrastrukture ali drugega projekta v javno korist – običajno gre za kmetijsko ali gozdno namensko rabo nepremičnine.

Taksa za neizkoriščena stavbna zemljišča – neprimerna za podeželje

Vse slovenske občine morajo po noveli ZUreP-3 do konca leta 2027 sprejeti odloke o taksi za neizkoriščena stavbna zemljišča. Gre za lokalni davek na nepremičnine, ki ga na osnovi ZUreP-3 občine uvedejo z namenom spodbuditi lastnike, da zemljišča izkoristijo za maksimalni potencial nepremičnine (to je za gradnjo), s čimer naj bi občine zmanjšale spekulativno zadrževanje zemljišč.

Zastopniki slovenskega kmetijstva smo nasprotovali obvezni uvedbi takse. Zemljišča, ki so po prostorskem aktu občine uvrščena v območje stavbnih zemljišč, kmetije uporabljajo kot dvorišča in manipulativne površine za delovanje s kmetijsko mehanizacijo, nadalje kot dostopne poti, obračališča, prostore za skladiščenje in začasno deponiranje pridelkov ali orodja ter kot rezervne površine za prihodnjo širitev kmetije. Čeprav na teh površinah ni zgrajenih objektov, jih kmetije aktivno uporabljajo. Nikakor ne gre za spekulativno zadrževanje zemljišča in nasprotovanje racionalni rabi prostora.

Uvedba takse temelji na logiki urbane zazidljivosti in pospešeno pritiska na gradnjo ali prodajo. Ta logika ni primerna za podeželski prostor, kjer je zemljišče pogosto nepozidano, a za kmetijo še vedno v nujni proizvodni funkciji. Poleg tega je razvoj kmetij postopen in dolgoročen, z rezervami za prihodnje generacije, kar predlog takse ne upošteva. Dodatna fiksna taksa, ki ni povezana z dohodkom kmetije, temveč s kategorizacijo zemljišča, lahko pomembno prispeva k negativni bilanci kmetije, zlasti v hribovskih območjih ali na manjših kmetijskih gospodarstvih.

Predlagali smo, da zakonodajalec pri pripravi pravil o taksi za nepozidana stavbna zemljišča v ZUreP-3 izvzame zemljišča, ki so del kmetije in se dejansko uporabljajo za kmetijsko dejavnost, tudi če so po namenski rabi v prostorskih načrtih opredeljena kot stavbna. Poslanske skupine smo pozvali, da se z ZUreP-3 omogoči posamične oprostitve ali pritožbene postopke, v katerih lastniki dokažejo funkcionalno rabo zemljišča, opozorili smo na prostorsko usklajevanje, in kjer je možno, naj se stavbna zemljišča na zahtevo lastnika ponovno kategorizirajo kot kmetijske površine.

KGZS poziva k spremembam in zaščiti funkcionalne rabe zemljišč

Taksa na neizkoriščena stavbna zemljišča je morda primeren instrument v urbanem okolju, nikakor pa ni primerna za podeželsko okolje, v katerem zemljišča za dvorišča in manipulativne površine predstavljajo ključen del kmetijske proizvodnje. Kljub argumentom zakonodajalec ni prisluhnil zahtevam KGZS in je z novelo ZUreP-3 uvedel za občine obvezno takso.

Gašper Cerar, KGZS

Živinorejci opozorili na nujnost ukrepanja

Na sejmu AGRA so živinorejci opozorili na vse težje razmere v sektorju

Živinorejci so nezadovoljni z odnosom Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano do živinoreje, katere obstoj je dodatno ogrožen po nedavno sprejetem Zakonu o zaščiti živali. Zato so pripravili miren izraz nezadovoljstva na razstavnem prostoru ministrstva na sejmu Agra v Gornji Radgoni, kjer so državni sekretarki Maši Žagar pojasnili razloge za nezadovoljstvo. Namen mirnega izražanja nezadovoljstva ni bil ustrahovanje kogarkoli, temveč jasen in spoštljiv poziv k dialogu. Živinorejci so prepričani, da lahko samo v sodelovanju z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter drugimi pristojnimi institucijami poiščejo rešitve, ki bodo omogočile obstoj in razvoj panoge, pomembne za slovensko prehransko varnost.

Zaradi tega dogodka naj bi se predstavniki ministrstva odločili zapustiti sejem Agra. Odločitev je bila nerazumljiva in kaže na nerazumevanje izjemno težkega položaja, v katerem se nahajajo rejci in njihove družine.

Živinorejci še vedno izražajo pripravljenost na takojšen dialog in konstruktivno sodelovanje ter upajo, da bo ta dogodek prispeval k boljšemu razumevanju nujnosti ukrepov v tej panogi in upoštevanju njihovih predlogov pri sprejemanju zakonodaje.

Šlo je za klic tistih, ki jih zakon o zaščiti živali ogroža

V izjavi za medije je kot odziv na odločitev ministrstva za odhod s sejma AGRA predsednik zbornice dr. Jože Podgoršek podal izjavo za medije. V njej je povzel nekaj dejstev o včerajšnjem mirnem izražanju mnenja kmetov na razstavnem prostoru kmetijskega ministrstva na sejmu AGRA. V njem je poudaril, da na Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije obžalujejo, da je ministrstvo odreagiralo tako, kot je – z odhodom s sejma, zaradi mirnega izražanja kmetov z nestrinjanjem z nekaterimi ukrepi, ki jih v tem trenutku vodi ministrstvo do slovenskih kmetov.

»Vsi, ki so prišli na ministrski prostor, so prišli z mirnim namenom. Prišle so kmečke družine, prišli so otroci. Res pa je, da so dialog podkrepili z nekaj transparenti. Resnično obžalujemo, da je ministrstvo odšlo. Ne glede na to, da je ministrstvo ves čas sejma Agra vabilo vse udeležence na svoj razstavni prostor, so očitno tam dobrodošli le tisti, ki se ves čas strinjajo z njihovimi odločitvami. Upam, da to ne pomeni konec dialoga ministrstva s kmeti. Bojimo pa se, da sta njihov odnos in odločitev zelo blizu temu.

Naj dodam še to, če smo ob prihodu na sejem govorili o sklepu, ki smo ga sprejeli na zbornici o morebitnem protestu, smo vendarle takrat polagali upe v dialog v zvezi s spremem-

bami zakona o zaščiti živali, ki je najbolj pereč. Kot kaže, je ministrstvo samo priklicalo protestnike na ulico. Še vedno verjamem v dialog, a vse je v rokah ministrstva.

Mi ne pristajamo na sestanke, na katerih bomo le govorili o tem, kako bomo zakon o zaščiti živali implementirali. Želimo sestanke, na katerih bomo govorili o tem, kako ga bomo spremenili tako, da sledimo dobrobiti živali in hkrati ohranimo kmetije žive. Pri ključnih vprašanjih smo bili neslišani.«

Zbornica: spremembe zakona morajo upoštevati realnost kmetijstva

Ob tem je poudaril, da so tako Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije kot ostale kmetijske nevladne organizacije v kmetijstvu zaprisežene k dobrobiti živali, ob hkratnem ohranjanju kmetij živih. »Nismo proti brezbolečinskim posegom, a naj jih izvajajo z lokalno protibolečinsko terapijo rejci sami. Prav tako nismo proti koncu kletk, želimo prehodno obdobje, ki bo upravičilo investicije kmetov.«

Povzel je še kasnejše dogajanje zunaj razstavnega prostora MKGP: »Naj dodam še, da je po tem dogodku, ko so kmečke družine odšle nazaj na svoj sejmski prostor, skupina varnostnikov sejmišča napadla enega od kmetov in mu poškodovala koleno. V kolikor bo sejem nadaljeval takšne aktivnosti v smislu pretepanja naših kmetov, ki mirno izražajo svoje mnenje, potem si takega sejma tudi mi ne želimo več.

Verjamem, da bo tudi v tej smeri potekal dialog z vodstvom sejmišča, prav tako verjamem in upam v dialog s kmetijskim resorjem, da vendarle poiščemo rešitve, ki bodo branile slovensko kmetijstvo. Nenazadnje smo pred začetkom dialoga o viziji kmetijstva 2040. S tako popotnico bomo dialog težko nadaljevali. Kako naj vodimo dialog, če se ministrstvo ob vsakem nestrinjanju počuti življenjsko ogroženega. Ministrstvu predlagam miren dialog in iskanje rešitev.«

 Zbornični urad

SKP v preobrazbi: izzivi in možnosti za Slovenijo

Kakšne spremembe čakajo Skupno kmetijsko politiko: priložnosti in tveganja

Evropska komisija je julija letos predstavila nov predlog skupne kmetijske politike (SKP) za obdobje po letu 2027, ki prinaša številne spremembe – tako v obsegu sredstev kot tudi v strukturi samih ukrepov. Čeprav so v predlogu vidne nekatere pozitivne usmeritve, pa bo na številnih področjih pomenil resen izziv za evropsko in slovensko kmetijstvo. Novost je tudi prenašanje dela odgovornosti za kmetijstvo nazaj v roke posamezne države.

Obseg sredstev – zmanjšanje in inflacija

Največje tveganje nove perspektive je občutno zmanjšanje obsega sredstev. Iz sedanjih 386,6 milijarde evrov (2021) se bo proračun SKP znižal na 300 milijard evrov, kar pomeni 22-odstotni rez. Ob tem se je treba zavedati še dodatnega vpliva inflacije, ki je med letoma 2021 in 2025 na ravni EU kumulativno dosegla približno 25 %. Če oboje seštejemo, to pomeni, da se je realna vrednost sredstev za kmetijstvo v le sedmih letih praktično prepolovila.

Konec dveh stebrov – preoblikovanje EKSRP

Druga velika sprememba je ukinitve sedanjih dveh stebrov SKP in združitve kmetijskih skladov v enoten finančni instrument. Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP), ki trenutno zagotavlja približno 95 milijard evrov investicijske podpore (npr. za okolju prijazno kmetijstvo, območja z omejenimi možnostmi pridelave, gorske kmetije), se bo po trenutnem predlogu v prihodnje združil z drugimi finančnimi mehanizmi v t. i. nacionalne in regionalne programe. Preprosto povedano – vsaka država članica bo postavila svoje prioritete pri porabi evropskega denarja, kar bo le še okrepilo razlike med državami in poslabšalo konkurenčni položaj slovenskih kmetij.

To tudi pomeni, da bodo sredstva za razvoj podeželja tekmovala z drugimi sektorji, kot so kohezija, raziskave, konkurenčnost ali varnost. Gre za edina prava investicijska sredstva v kmetijstvu, zato obstaja bojazen, da bo tudi iz te postavke kmetijski sektor pri nas prejel manjši delež kot doslej. Po drugi strani pa model nacionalnih programov prinaša večjo fleksibilnost držav članic in več možnosti kombiniranja različnih virov financiranja.

Kapica in regresija – pravičnejša porazdelitev?

Evropska komisija želi z novim predlogom »povezniti kapico« in omejiti izplačila največjim kmetijam in podjetjem. Posamezni kmet bi lahko po novem prejel največ 100.000 evrov neposrednih plačil na leto, plačila pa bi se gibala med 130 in 240 evrov na hektar.

Za Slovenijo so te spremembe relativno nepomembne. Kar 99,4 % slovenskih kmetov prejema manj kot 20.000 evrov letno, zato jih kapica ne bi prizadela. Omejitev bi veljala predvsem za 0,6 % največjih prejemnikov in nekatera kmetijska podjetja.

Poleg kapice je predvidena tudi strožja regresija. Medtem ko so države članice zdaj imele prosto presojo, ali posamezni kategoriji kmetij zmanjšati prejemke, bo po novem ta rez na-

tančno določen: 25 % znižanje za del plačil med 20.000–50.000 evrov, 50 % za zneske med 50.000 in 75.000 evrov ter 75 % nad 75.000 evrov. Za večino slovenskih kmetij ta ukrep ne bo imel večjega vpliva, lahko pa nekaj malega prispeva k prerazporeditvi sredstev manjšim kmetijskim gospodarstvom.

Aktivni kmet in generacijska prenova

Posebej občutljivo področje bo (spet) definicija »aktivnega kmeta«. Po letu 2032 naj bi bili upokojeni nosilci kmetij izključeni iz shem neposredne podpore. Kdor bo prejemal pokojnino, ne bo upravičen do neposrednih plačil. S tem želi Evropska komisija spodbuditi generacijsko prenavo kmetij. V Sloveniji nad tem predlogom ni zaznati navdušenja. Ali se bodo na račun tega ukrepa stvari spremenile samo na papirju, lahko le ugibamo. Brez dvoma pa bo za več mladih prevzemnikov treba najprej zagotoviti privlačnejše ekonomske pogoje, jim omogočiti ustrezne dohodke in predvidljivo poslovno okolje.

Priložnost za slovensko kmetijstvo

Predlog Evropske komisije o novi SKP mora opraviti še dolgo zakonodajno pot, najprej v Evropskem parlamentu, nato v razpravi med evropskimi kmetijskimi ministri v okviru Sveta EU in šele, ko bosta ti dve ustanovi uskladili svoje poglede, bo znano, kakšni ukrepi bodo (ob)veljali in koliko sredstev bo dejansko na voljo. Vsekakor pa to ne bo pred koncem leta 2026.

Kljub temu pa lahko prihodnje spremembe pomenijo tudi priložnost za slovensko kmetijstvo: večja fleksibilnost pri oblikovanju nacionalnih programov omogoča, da podpremo tiste rešitve, ki so najbolj prilagojene našim razmeram. Če bomo vlagali v trajnostne prakse, digitalizacijo in generacijsko prenavo, lahko ne samo ohranimo konkurenčnost, temveč jo celo okrepimo ter poskrbimo, da bo slovensko podeželje tudi v prihodnje živahno, povezano in naravnano razvoju.

Lombergarjevi dnevi 2025

Strokovni posveti za trajnostno prihodnost poljedelstva, vinogradništva in sadjarstva

»Lombergarjevi dnevi«, ki jih tradicionalno organizira Kmetijsko-gozdarski zavod Maribor, imajo pomembno poslanstvo, saj vsako leto prinašajo nove strokovne ugotovitve in rezultate.

Namenjeni so pridelovalcem (poljedelcem, vinogradnikom in sadjarjem), strokovni javnosti in tudi vsem tistim, ki jih teme zanimajo. Na vseh treh posvetih kot predavatelji sodelujejo tako slovenski kot tuji mednarodno priznani strokovnjaki. V letošnjem letu (2025) bodo potekali med 2. in 4. decembrom na Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede v Hočah.

8. poljedelski posvet z mednarodno udeležbo

Slogan letošnjega poljedelskega posveta glasi **»Korenine prihodnosti: Skupaj za trajno in odporno poljedelstvo«**. Na posvetu bomo osrednjo pozornost namenili vlogi biostimulatorjev v sodobni pridelavi poljščin ter raziskali, kako ti pripravki prispevajo k izboljšanju rasti, odpornosti na stresne pogoje in povečevanju pridelka. Predstavljeni bodo različni tipi biostimulatorjev – od tistih na osnovi morskih alg, aminokislin, huminskih kislin do mikroorganizmov – ter njihovi učinki na fiziološke procese v rastlinah. V razpravah bomo izpostavili primere dobrih praks iz Slovenije in tujine ter izpostavili pomen pravilne uporabe biostimulatorjev glede na fenofazo in potrebe rastlin. Poleg tega se bomo posvetili tudi sodobnim tehnologijam v pridelavi poljščin, ki omogočajo bolj ciljno in učinkovito rabo virov. Cilj posveta je spodbuditi sodelovanje med raziskovalnimi institucijami, svetovalnimi službami in pridelovalci ter podpreti uvajanje inovativnih pristopov za bolj trajnostno in konkurenčno kmetijsko pridelavo.

17. vinogradniški posvet z mednarodno udeležbo

Rdeča nit letošnjega vinogradniškega posveta bo **»Izzivi prilagajanja vinogradništva na podnebne spremembe«**. V letošnjem letu se v vinorodni deželi Podravje znova soočamo s pospešenim širjenjem karantenske bolezni zlata trsna rumenica – tako bodo predstavljeni rezultati spremljanja razširjenosti ameriškega škržatka in zlate trsne rumenice. S ciljem zmanjšanja prisotnosti določenih patogenov, zlasti fitoplazem, nekaterih gliv in virusov, bodo predstavljeni rezultati ravnanja z razmnoževalnim materialom vinske trte z vročo vodo ter kakšen je odziv pomembnejših sort vinske trte na to ravnanje, ki nedvomno prispeva k pridelavi bolj zdravega sadilnega materiala.

Sajenje tolerantnih sort vinske trte omogoča precejšnje zmanjšanje porabe FFS v vinogradih. Prikazani bodo nekateri pogledi na realno zmanjšanje porabe FFS, da tolerantne sorte nudijo optimalni pridelek pri integrirani in ekološki pridelavi grozdja.

V zadnjih letih se soočamo tudi s pogostimi neurji s točo. Površine vinogradov, prekrite s protitočnimi mrežami, pa pri nas rastejo dokaj počasi. V predavanju bo predstavljena analiza

slabih in dobrih plati nameščanja mrež ter rezultati meritev zmanjšanja odnašanja zaradi namestitve mrež.

Popoldanski del posveta bo obarvan vinarsko, na njem pa bomo spoznali izhodišča za velike penine, ki zahtevajo celosten pristop od vinograda do steklenice.

Podnebne spremembe so dejstvo, ki vpliva na fiziologijo vinske trte ter s tem na spremenjeno sestavo grozdja in mošta. Zaradi nepredvidenih sprememb je potrebno veliko znanja in pristopov 'precizne enologije' ter prilagajanje vsakoletnim razmeram. Tako bodo predstavljene rešitve in možnosti, ki jih ponuja sodobna enologija za ohranitev kakovosti grozdja in konsistenco stila vina, ki ga zahtevni potrošnik pričakuje.

20. Lombergarjev sadjarski posvet

Rdeča nit letošnjega sadjarskega posveta bo **»Prilagajanje sadjarskih tehnologij podnebnim spremembam«**. Spomladi smo letos ponovno doživeli spomladansko pozebo in vročinski val v poletnih mesecih, zato bomo na letošnjem posvetu iskali rešitve prilagajanja sadjarstva vremenski stresom in podnebnim spremembam.

Predavatelj iz sosednje Avstrije nam bo predstavil sadjarsko letino v letu 2025 in težave s pridelavo in skladiščenjem, s katerimi se srečujejo v zadnjih letih.

Vročinski stres slabo vpliva na debelitev celic, krovno barvo jabolk, hitro razgradnjo škroba ter slabo skladiščno in »polično« sposobnost.

Predstavljeni bodo rezultati dozorevanja jabolk v zadnjih letih in priporočila za obiralna okna po posameznih sortah in regijah. Pravočasno obiranje je zelo pomembno za nadaljnjo skladiščno sposobnost jabolk in tudi jabolk za takojšnjo prodajo in konzum.

Predstavljene bodo nove sorte jabolk, ki jih preizkušajo na Sadjarskem centru Gačnik. V sklopu predavanj bo tudi možnost degustacije nekaterih najperspektivnejših jabolčnih sort.

Tadeja Vodovnik Plevnik, KGZS - Zavod Maribor

Udeleženci lanskih Lombergarjevih dnevov

Kako voditi kmetijo z glavo in srcem

ISM – Orodje za uspešno prihodnost kmetije

Vsak kmet se danes srečuje z vedno več vprašanji: kako obvladati stroške, kako povečati prihodke, kako se pripraviti na nepredvidljive vremenske razmere in kako poskrbeti, da bo kmetija uspešno delovala tudi v prihodnje. Odgovore na ta vprašanja ponuja **ISM – interaktivni strateški menedžment**, sodoben pristop k vodenju in razvoju kmetije.

Kaj je ISM?

ISM je metoda, ki kmetiji pomaga pogledati v prihodnost in si postaviti jasne cilje. Na delavnicah kmetovalci skupaj s strokovnjaki pregledajo stanje na kmetiji, ocenijo prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti ter določijo glavne cilje, kot so povečanje dodane vrednosti pridelkov, zmanjšanje stroškov ali izboljšanje organizacije dela. Na tej osnovi pripravijo razvojni načrt, ki je pisan na kožo prav njihovi kmetiji. Ključnega pomena je, da se vse dogaja interaktivno – s pogovorom, izmenjavo izkušenj in praktičnimi vajami.

Zakaj je to za kmetije koristno?

Kmetije, ki se vključijo v ISM, pridobijo večjo preglednost pri organizaciji dela ter konkretne usmeritve, kako se razvijati in biti konkurenčnejši. Prav tako dobijo orodja za obvladovanje

tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami in razmerami na trgu. Ker imajo izdelano jasno strategijo, so bolj uspešne pri kandidiranju na razpisih in se lažje povezujejo z drugimi udeleženci. Najpomembneje pa je, da tak način načrtovanja kmetom vlija zaupanje v prihodnost, saj vedo, kam gredo. Izkušnje kažejo, da kmetije, ki načrtujejo tako, lažje uvajajo novosti, so bolj odporne na spremembe in bolje izkoristijo priložnosti, ki se pojavijo na trgu.

»Zelo sem hvaležen za možnost sodelovanja in odlično izvedbo ISM delavnice, ki sva se je udeležila s soprogo Nejo. Delavnica nama je pokazala, kako pomembno je načrtovati za prihodnost naše kmetije. O strategijah sva imela z ženo različno mnenje, vendar sva s pomočjo delavnice lažje uskladila najini viziji, ki sta sedaj začrtani v enako pot. Ugotovila sva, da je pomembno imeti jasen načrt, da lahko trajnostno razvijamo kmetijo, bolje izkoristimo vire in ohranimo dediščino za prihodnje generacije. Z delavnice sva odšla z novim znanjem in orodji, ki nama bodo pomagala bolje voditi kmetijo,« je povedal Gregor Čokl, ki na območju kozjanskega gospodarja na mlečni kmetiji Čokl.

Dober glas seže v deveto vas

Stanka Atelšek je poudarila, da je ISM delavnica primerna tudi za malo starejše. »Za ISM delavnico sem izvedela od kmetijske svetovalne službe, za kar sem resnično hvaležna. Naša kmetija leži na območju z omejenimi dejavniki kmetovanja, oba s partnerjem sva starejša in s pomočjo svetovalca in ISM orodja sva lahko realno ocenila dejanske možnosti razvoja kmetije. Želja je zagotoviti vsaj eno delovno mesto na kmetiji, tako da bi postala kmetija zanimiva tudi za bodočega prevzemnika, ki ga trenutno še nimava. Udeležbo na delavnici in uporabo ISM orodja toplo priporočam vsakomur, ne glede na starost. Gre za zelo dober in preizkušen način za realno oceno trenutnega stanja kmetije in možnosti razvoja.«

Andrej Šuvak, KGZS - Zavod Maribor

Delavnica ISM na KGZS – Zavodu Ptuj (Foto: KGZ Ptuj)

Kje bodo letos potekale delavnice in kakšne so možnosti prijave?

KGZS - Zavod	Kontakt za prijavo	Termini delavnic 2025	Lokacija
Celje	barbara.kralj@ce.kgzs.si	13., 20. in 27. nov. 14., 21. in 28. nov.	Maribor Celje
Kranj	ana.demsar-benedicic@kr.kgzs.si	30. okt. ter 6. in 13. nov.	Kranj
Ljubljana	spela.drnovsek@lj.kgzs.si	Kontaktirajte KGZ za termine in lokacije	
Maribor	andrej.suvak@kmetijski-zavod.si	13., 20. in 27. nov. 14., 21. in 28. nov.	Maribor Celje
Murska Sobota	bostjan.lampe@kgzs-ms.si	11., 13. in 20. nov.	Murska Sobota
Nova Gorica	darja.zadnik@go.kgzs.si	6., 13. in 24. nov.	Tolmin
Novo Mesto	ana.bahor@kgzs-zavodnm.si	25. in 27. nov. ter 2. dec. 4., 9. in 11. dec.	Šmihelska 14, Novo mesto
Ptuj	jasna.berlak@kgz-ptuj.si	11., 13. in 20. nov.	Murska Sobota

Trajnostna hrana v javnih zavodih – izzivi in rešitve

Simpozij o trajnostni lokalni hrani v javnih zavodih, ki je bil 17. septembra na sejmu MOS v Celju, je ob udeležbi predstavnikov KGZS izpostavil potrebo po vključenosti več lokalne hrane

Na 57. Mednarodnem obrtnem sejmu v Celju je Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) aktivno predstavila svoje delovanje v hali C ter prvi dan sejma sodelovala na strokovnem simpoziju o javnem naročanju trajnostne lokalne hrane.

Ključne ugotovitve simpozija

Strokovni simpozij z naslovom »Javno naročanje z vizijo – trajnostna lokalna hrana v javnih zavodih«, ki ga je pripravilo društvo Ekoci, je združil predstavnike javnih zavodov, kmetijskih organizacij in odločevalcev za iskanje rešitev večje vključenosti lokalne hrane v javne jedilnike.

Priložnosti za izboljšave

Obstoječa zakonodaja že omogoča več, kot se trenutno izkoristi, predvsem:

- 20 % izločeni sklopi za javne zavode (do 221.000 EUR letno) omogočajo nakup hrane mimo evropskega portala javnega naročanja;
- vprašanje upravičenosti javnega naročanja, če stroške obrokov plačujejo starši in ne država.

Zaveza KGZS

KGZS si bo po besedah predsednika dr. Jožeta Podgorška prizadevala za povezovanje kmetov z javnimi prehranskimi obrati, za krepitev združništva in ozaveščanja ter za celostni pristop, ki vključuje kupce, javne obrate in trgovske verige.

Večkrat je bilo poudarjeno, da »Slovenskemu kmetijstvu najbolj pomagamo z nakupom hrane od slovenskega kmeta.«

Pomen sezonskega prehranjevanja

Govorci so poudarili nujnost spoštovanja sezonskosti pri pripravi jedilnikov. Izpostavljeno je bilo: »Če bomo jedli 365 dni paradižnik in jagode, ne bomo imeli samooskrbe.« Le sezonsko prehranjevanje omogoča slovenskim dobaviteljem lažje dobavljanje lokalno pridelane hrane.

Slovenija in prehranska varnost

Gabrijela Salobir iz KGZS je poglobljeno predstavila izzive in priložnosti pri javnem naročanju s poudarkom na trajnostni lokalni hrani.

Stopnja varnosti slovenskih živil je izredno visoka: s 43,7 vzorci na 100.000 prebivalcev in relativno nizkim deležem neskladnih vzorcev (1,4 %). Slovenija se prav tako pohvali z zelo nizko porabo antimikrobikov za rejne živali (386,9 tone) v primerjavi z drugimi evropskimi državami.

Lokalna pridelava in poraba generirata lokalno ekonomijo in dolgoročno ustvarjata javno zdravje. Čeprav 4 od 5 evropskih meščanov meni, da je krepitev vloge kmetov v verigi hrane zelo pomembna, neposredna prodaja od kmeta k potrošniku predstavlja le 2 % trga s svežo hrano, saj 5 trgovskih verig obvladuje več kot 60 % celotnega trga. Ta koncentracija moči vodi do nepoštenih poslovnih praks, ki ogrožajo preživetje malih kmetov.

Predstavitev je izpostavila »hrano kot temeljni vzvod, s katerim kapitalizem projicira svojo moč na svet«, saj je hrana »izjemno inženirana, oblikovana« (npr. krompirjev čips). Med izzivi in trendi v Sloveniji so bili omenjeni dvojni standardi o dobrobiti živali in izločanje ekološkega sadja in zelenjave iz ponudbe nekaterih trgovskih verig.

Paradoksi iz laboratorija

Posebej so bili izpostavljeni paradoksi laboratorijsko proizvedenih živalskih beljakovin, za katere je nujna primerjalna analiza okoljskih, socialno-ekonomskih in prehranskih posledic, saj nimajo enake prehranske biološke uporabnosti in se jih ne sme obravnavati kot enakovredne izdelke. Tovrstni izdelki predstavljajo nevarnost za brezposelnost na podeželju, kulturno krajino, gastronomske pestrosti in prehranske varnosti. Svet KGZS je že decembra 2023 zahteval zakonsko prepoved uvoza, proizvodnje, oglaševanja in prodaje tovrstnih izdelkov v Republiki Sloveniji.

Poudarjene so bile vrednote, ne potrošništvo, ter bogastvo podeželja, kar dokazuje naraščajoče število ocenjenih in nagrajenih izdelkov na dogodku »Dobrote slovenskih kmetij«. Med vrednotami, ki oblikujejo uspešnost javnih naročil, so bile omenjene dejansko krožno gospodarjenje kmetije, dan brez mesa in sezonskost. Predstavitev se je zaključila z mislijo Hipokrata »Hrana naj bo tvoje zdravilo in tvoje zdravilo naj bo hrana« in poudarkom na tradicionalnih načinih pridelave živil, ki zagotavljajo najvišjo hranilno vrednost ter ščitijo pred različnimi vrstami raka.

Tihi junaki pašnikov

Pastirski psi v službi varovanja čred

V zadnjih letih se zaradi širjenja območja naselitve volka in medveda pojavljajo vse večje potrebe po učinkovitih ukrepih za zaščito pašnih živali. Eden teh varuhov pred napadi velikih zveri na pašnikih so nedvomno pastirski psi. V projektu LIFE Varna paša iščemo tako vzreditelje pastirskih psov kot rejce, ki bi radi varovanje črede okrepili s pastirskimi psi.

Pastirski psi so že tisočletja zvesti varuhi čred. Gre za preverjeno prakso, ki deluje tako v Sloveniji kot drugod po Evropi in svetu.

Pastirski psi v Sloveniji

Tradicija pastirskih psov je bila po drugi svetovni vojni deloma prekinjena zaradi upada rejce ovc. Uradna statistika o številu pastirskih psov v tem obdobju ne obstaja.

Univerza v Ljubljani je skupaj z Zavodom za gozdove Slovenije (ZGS) v okviru projekta LIFE že med letoma 2010 in 2013 razdelila prve pse zainteresiranim rejcem drobnice, ZGS pa se s pastirskimi psi ukvarja od leta 2014. Do danes je ZGS rejcem sofinanciral nakup 51 rodovniških pastirskih psov različnih pasem iz preverjenih delovnih linij, vzrejenih pri izkušenih vzrediteljih v neposrednem stiku z drobnico. V projektu LIFE Varna paša bo v prihodnjih letih razdeljenih vsaj še 20 mladičev in 3 odrasli psi.

Izkušnje uporabnikov in vzrediteljev

Z izostrenim čutom za nevarnost, zvestobo čredi in nagnosko zaščitniško naravo predstavljajo pastirski psi enega najbolj preizkušenih in učinkovitih načinov varovanja drobnice.

Vzreditelj **Aleš Sedmak**: "Pastirski pes ni samo čuvaj črede, ampak je tudi človekova desna roka. Psi opravljajo neprecenljivo delo, saj se brezkompromisno spopadajo z nočnimi plenilci. Ključno vlogo pri vzreji kakovostnih pastirskih psov ima izkaz čistosti psa ter njegova genetika, mi ji radi rečemo delovna genetika pastirskega psa, po kateri se pastirski psi desetletja vzrejajo na kmetijah ob pravih pogojih in znanju vzrediteljev. Če so pogoji vzreje pravi, se mladiči pastirskih psov hitro razvijajo ter dosegajo zelene lastnosti."

Vzreditelj **Stanko Pašič**: "Pastirski psi že od davnih časov pomagajo pastirjem pri varovanju njihovih čred in imetja ter družine. Na naši kmetiji smo to pomembno nalogo zaupali pasmi šarplaninec. Vrsto let nam pomagajo pri varovanju na kmetiji. Mi pa jim vračamo tako, da že več kot 25 let to čudovito pasmo tudi vzrejamo."

Ključna pri vzreji sta doslednost in stalen stik s čredo

Mladiča se izbere iz delovne linije, kar pomeni, da že njegovi starši opravljajo vlogo pastirskega psa, s poudarkom na pasemski čistosti (rodovnik).

Vzgajati je treba začeti že pri osmih tednih starosti, ko se mladiča postopoma navaja na živali. Poudarek je na dosled-

nosti, minimalnemu stiku z ljudmi in stalnem spremljanju vedenja. Mladi psi se veččin varovanja najhitreje naučijo od starejših izkušenih psov. Redno spremljanje in popravljanje neželenih vedenj poteka približno dve leti, ko začne pastirski pes samostojno in učinkovito varovati čredo.

Pes mora biti stalno prisoten ob čredi – poleti na pašniku in pozimi v hlevu. Za učinkovito varovanje črede so potrebni trije psi, v primeru velikih čred pa tudi več, da se skupina psov lahko postavi v bran črede.

Od leta 2021 dalje je pastirski pes tudi uradno priznan kot delovna žival. Če je pes vpisan v centralni register hišnih živali kot pastirski pes, se pod določenimi pogoji ne šteje za nevarnega psa. To zmanjšuje odgovornost imetnika psa – ta ne odgovarja za škodo, če dokaže, da je poskrbel za potrebno varstvo in nadzor.

LIFE Varna paša – možnosti sodelovanja

Osrednji cilj projekta LIFE Varna paša je z zmanjševanjem konfliktov zagotoviti dolgoročno ohranitev kmetijskih dejavnosti na območjih prisotnosti medvedov in volkov. Ena od aktivnosti se osredotoča na pastirske pse, rejci pa lahko pridobijo naslednje oblike pomoči:

- sofinanciranje nakupa pastirskih psov, vzgojenih pri preverjenih vzrediteljih iz delovnih linij,
- svetovanje in spremljanje: strokovna pomoč pri uvajanju psa v čredo, vzgoji in reševanju izzivov v prvih letih.

Če vas zanima varovanje črede s pastirskim psom ali ste vzreditelj rodovniških pastirskih psov, ki varujejo čredo pašnih živali, nam pišite na: info@varna-pasa.si. Med najbolj izkušenimi vzreditelji pastirskih psov bomo izbrali »kmetije dobrih praks«, ki bodo delovale kot izobraževalne kmetije.

 Bojana Lavrič, ZGS

Pes mora biti stalno prisoten ob čredi – poleti na pašniku in pozimi v hlevu (Foto: Irena Kavčič)

Varnostni ukrepi za zaščito kmetij pred kraji

KGZS in MNZ združujeta moči za večjo varnost na podeželju – ključna je preventiva, sodelovanje in ozaveščanje kmetov.

Na kaj moramo biti pozorni in kateri so preventivni ukrepi, s katerimi lahko preprečimo kraje na kmetijah, je na predavanju v sklopu dogajanja na 63. sejmu AGRA govoril Gregor Peklar z uprave kriminalistične policije. Na dogodku, ki je v Gornji Radgoni potekal 25. avgusta, je sodeloval minister za notranje zadeve Boštjan Poklukar. Gre za aktivnost v sklopu sodelovanja KGZS in MNZ pri oblikovanju akcijskega načrta in vzpostavitvi novih poti sodelovanja med kmeti in policijo, je razložil direktor Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije Martin Mavsar.

Varnost na kmetijah: skupni akcijski načrt za zaščito premoženja in ljudi

»Z vodstvom KGZS smo se zavezali k oblikovanju skupnega akcijskega načrta za večjo varnost na podeželju. Razvejan zbornični sistem omogoča pretok informacij, kar je ključno za sodelovanje s policijo. Ta bo še dosledneje prisotna v zaselkih, kjer je dialog z lokalnim prebivalstvom najpomembnejši za preprečevanje kaznivih dejanj. Ob zavedanju velike vrednosti kmetijske opreme in pridelkov se postavlja vprašanje, ali smo dovolj naredili za zaščito svojega premoženja. Verjamemo, da bomo prihodnje leto skupaj s policijo izpostavili vse ključne izzive, tudi »rabutanje« pridelkov, ki predstavlja konkretno gospodarsko škodo,« je poudaril Poklukar.

Gregor Peklar z uprave kriminalistične policije je predstavil preventivne ukrepe in značilnosti, ki jih policija zaznava pri obravnavah kaznivih dejanj na podeželju. Med njimi so tatvine pridelkov, živali, traktorjev, gospodarskih priključkov in vedno bolj aktualne drzne tatvine. Policija zazna in rešuje približno 300 tovrstnih dejanj letno. Storilci so posamezniki, državljani Slovenije ter tudi pripadniki organiziranih kriminalnih združb. »Čeprav gre pogosto pri tatvinah poljščin in vrtnin za kazniva dejanja z manjšo škodo, ta dejanja vplivajo na občutek varnosti. Zato policija spremlja varnostno situacijo.«

Kako se zavarovati pred vlomi in tatvinami

Vrednejše predmete imejte zaklenjene v varnih prostorih. Kjer je možno in smiselno, je priporočljiva uporaba video senzorjev ter luči na senzor. V posameznih primerih, kjer je to možno, priporočamo varovanje s tehničnimi sredstvi, kot so ograje in vrata. Pomembno je tudi, da ste pozorni na okolico, sumljive osebe in v primeru takšne zaznave pokličite policijo. Če opazite sledi vloma, pokličite 113 ali anonimni telefon policije 080 1200. Kraja ne spreminjajte, stvari ne premikajte. Le tako bodo lahko policisti ustrezno opravili pregled. Če zaznate storilce, si poskušajte zapomniti čim več podrobnosti, kot na primer spol, obleko, gibanje, govor. Vse to pomaga pri nadaljnjem postopku razrešitve dejanja. V kolikor zaznate, da so pobegnili, si skušajte zapomniti prevozno sredstvo, smer bega

Gregor Peklar z uprave kriminalistične policije je predstavil preventivne ukrepe in značilnosti, ki jih policija zaznava pri obravnavah kaznivih dejanj na podeželju.

in podobno. Ob grožnjah se čim prej umaknite na varno. Po nepotrebnem se ne izpostavljajte in poskrbite za svojo varnost.

Tatvine traktorjev

V Sloveniji se zgodi okoli 10 tatvin traktorjev na leto. Storilci kradejo traktorje, ki so slabše varovani, lažje dostopni in jih je lažje ukrasti. Traktor naj ne bo odklenjen, v njem ne puščajte kontaktnih ključev. Parkiran naj bo na svetlem mestu, pod lučjo. Priporoča se uporaba dodatnih GPS naprav poleg teh, ki so že vgrajene. Prav tako je pomembno, da imate dokumentacijo z značilnostmi traktorja v smislu slik posebnosti traktorja, kot na primer kakšna poškodba in podobno.

»Z analizo primerov traktorjev ugotavljamo, da so storilci tatvin traktorjev, sploh traktorjev višje vrednosti, člani organiziranih združb. Tujci, ki so dobro organizirani, si pogosto kraj ogledajo in izberejo najranljivejše žrtve. Praviloma kradejo ponoči in predvsem parkirane traktorje, ki se jih lažje spravi v pogon. Traktor odpeljejo nekaj kilometrov stran, naložijo na tovorna vozila in ga že čez noč odpeljejo čez mejo,« razlaga Peklar. Dodaja, da slovenska policija zelo dobro sodeluje z mednarodno mrežo. Pri tem opozarja na pomen sodelovanja lokalne javnosti, čimprejšnje prijave kraje in ne spreminjanja kraja dogodka.

Goljufije pri nakupu traktorjev

V zadnjem času beležijo povečanje števila prijav goljufij pri nakupu traktorjev s tujine. Od goljufij, pri katerih domnevni prodajalec ni dostavil kupljenega traktorja, do prodaje popravljenih, huje poškodovanih vozil, ki so jih prodajali kot nepoškodovane, ter vozil brez ustrezne dokumentacije, brez plača-

nega davka. Pogoste so prodaje ukradenih vozil s ponarejenimi dokumenti, tudi vozil v lasti leasing hiš. Vse več je primerov, ko kupci naročijo in plačajo traktor, ki ne obstaja! Premami jih ugodna cena, ki je pod tržno. Storilci tovrstnih kaznivih dejanj imajo lažni profil, postopek želijo speljati čim hitreje, če je treba, znižajo že tako ugodno ceno. Za komunikacijo uporabljajo spletna orodja. Zelo redko pride do fizičnega stika, za dostavo zahtevajo dodatno plačilo in dodajajo še raznorazne stroške.

»Nakup po spletu je zelo tvegan. Če že ne gre drugače, svetujemo, da poslujete s preverjenimi partnerji. Traktor preverite na mednarodnih portalih za preveritev stanja vozila. Najbolj zanesljiv je fizičen ogled traktorja in pregled s strokovnjakom,« poudarja Peklar.

Drzne tatvine

Gre za oblike tatvin, pri kateri sodeluje več oseb, običajno dve do tri. Tatovi izbirajo hiše, ki so oddaljene od naselij in v

katerih živijo starejši posamezniki. Predstavijo se kot predstavniki komunalnega ali telekomunikacijskega podjetja, eden vas zamoti, ostali v hiši izvedejo tatvino. Kako ukrepati, da ne postanete žrtve? Neznancev ne spuščajte v hišo, nenajavljene obiskovalce preusmerite na kdaj drugič, ko bo prisoten še kdo. Obenem dajte signal, da niste sami v hiši, komunicirajte s sosedi in o neobičajnih obiskovalcih obveščajte policijo.

Peklar je svoje predavanje zaključil s pozivom za prijavo dogodkov: s klicem na interventno številko 113, na najbližjo policijsko postajo ali anonimno številko 080 1200 oziroma elektronsko na državni portal RS, in z besedami: »Kontaktirajte nas, prijavite kaznivo dejanje, predvsem pa poskrbite za svojo varnost!«

Tatjana Vrbošek, KGZS

Slovenija pripravlja načrt za obnovo narave

Ključni dokument za uresničevanje evropske uredbe o obnovi ekosistemov do leta 2030

Cilji uredbe in obveznosti za Slovenijo

Svet Evropske unije je 17. junija 2024 sprejel uredbo o obnovi narave. Krovni cilj uredbe je do leta 2030 obnoviti vsaj 20 odstotkov kopenskih in morskih območij EU, do leta 2050 pa vse ekosisteme, ki potrebujejo obnovo. Države članice morajo do leta 2030 sprejeti ukrepe za obnovo vsaj 30 odstotkov kopenskih, obalnih, sladkovodnih in morskih habitatov, do leta 2040 vsaj 60 odstotkov in do leta 2050 vsaj 90 odstotkov. Poleg tega morajo države zagotoviti obnovo naravne rečne poveztivosti, zaustavitev upadanja populacij opraševalcev ter obnovo kmetijskih, gozdnih in mestnih zelenih površin.

Ministrstvo za naravne vire in prostor (MNVP) je začelo pripravljati Nacionalni načrt za obnovo narave (NNON), ki bo ključni dokument za izvajanje uredbe. Načrt je objavljen na spletnem portalu MNVP z geslom: *Bolj zdravi ekosistemi – Bolj zdrav planet!*

Prednostna območja in vključevanje javnosti

Ukrepe za obnovo habitatnih tipov bo treba do leta 2030 uvesti na približno 14.000 do 15.850 hektarih, kar predstavlja približno 0,8 % ozemlja Slovenije. Med prioritetskimi habitatnimi tipi so obrečni gozdovi, gorski iglasti gozdovi, barjanski gozdovi, travišča, obrečni travniki, reke in jezera ter drugi manjši habitatni tipi.

Slovenija bo v okviru NNON identificirala konkretne ukrepe in prednostna območja, pri čemer bo izhajala iz že sprejetih strateških dokumentov, kot sta Nacionalni program varstva okolja (NPVO) do 2030 in Program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2023–2028.

Priprava načrta mora biti odprta, pregledna, vključujoča in učinkovita, skladno z Aarhuško konvencijo in 20. točko 14. člena uredbe. Javnost mora imeti možnost pravočasnega in učinkovitega sodelovanja, kar mora biti v načrtu tudi jasno dokumentirano.

Na spletni strani MNVP je objavljena časovnica priprave NNON, ki vključuje:

- javno predstavitev okvirja in posvetovanje z udeležimi (junij 2025),
- predstavitev predloga NNON in usklajevanja (druga četrtina 2026),
- končno obravnavo in potrditev načrta (do sredine 2026),
- predložitev osnutka Evropski komisiji (do 1. septembra 2026),
- pripombe Komisije (do februarja 2027),
- dopolnitev načrta (do avgusta 2027),
- uresničitev prvih ciljev (do leta 2030).

Ustanovljena je bila medresorska posvetovalna skupina, v katero so vključeni MNVP, MKGP, ZRSVN, DRSV, MOPE, ZGS ter drugi udeleženci. Javnost je povabljen k spremljanju procesa in sodelovanju – predloge je možno posredovati na e-naslov: nnon.mnvp@gov.si.

Vloga kmetijstva pri obnovi narave

Za pravično in učinkovito pripravo NNON je ključno sodelovanje različnih udeležencev – od ministrstev do nevladnih organizacij in kmetov. Kmetje imajo osrednjo vlogo pri varovanju narave in ohranjanju rodovitne zemlje za pridelavo hrane. Zato je nujno vzpostaviti odprt in sodelovalen dialog

med kmetijskim in okoljskim sektorjem, da se oblikuje usklajen dokument, ki bo hkrati varoval naravo in upošteval potrebe kmetijstva.

Obnova narave ne pomeni le varovanja habitatov, temveč tudi priložnost za trajnostni razvoj podeželja, izboljšanje kakovosti življenja in krepitev odpornosti ekosistemov. Slovenija ima z NNON priložnost, da postavi zgled, kako združiti okoljske cilje z realnimi potrebami ljudi, ki živijo in delajo v naravnem okolju.

 Ana Pečjak, KGZS – Zavod Ljubljana

Konzorcij znanja za trajnostno živinorejo

Uvodni dogodek združil znanost, prakso in tehnologijo v skupnem cilju – okoljsko, ekonomsko in družbeno odgovorni živinoreji

Vizija sodelovanja za prihodnost kmetijstva

Na uvodnem dogodku Konzorcija znanja »Okoljsko, ekonomsko in družbeno odgovorna živinoreja« se je začelo štiriletno sodelovanje med ključnimi akterji slovenskega kmetijstva. Konzorcij združuje znanstvene in izobraževalne ustanove, tehnološka podjetja, svetovalne službe, nevladne organizacije ter 24 kmetijskih gospodarstev kot demonstracijske enote. Cilj je vzpostavitev sodelovalnega okolja AKIS, ki bo omogočalo razvoj, testiranje in prenos inovacij v prakso.

Vizija konzorcija temelji na trajnostnem pristopu, ki združuje okoljsko odgovornost, ekonomsko učinkovitost in družbeno sprejemljivost. V ospredju je digitalna transformacija rejskih procesov, zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov, izboljšanje dobrobiti živali ter ohranjanje genskih virov.

Ključni cilji in konkretne rešitve do leta 2029

Do konca leta 2029 bo konzorcij izvajal vrsto ciljno usmerjenih aktivnosti:

- razvoj tehnologij za zmanjšanje izpustov TGP in prilagajanje na podnebne spremembe,
- uvedbo pametnih senzorjev, robotizacije in podatkovnih baz,
- krepitev dobrobiti živali in zmanjšanje uporabe protimi-

krobnih zdravil,

- nadgradnjo demonstracijske infrastrukture in ustanovitev testnega centra,
- organizacijo usposabljanj, seminarjev in predstavitev za rejce, svetovalce, študente in javnost.

Partnerstvo med Biotehniško fakulteto UL, Veterinarsko fakulteto UL, Fakulteto za kmetijstvo UM, Kmetijskim inštitutom Slovenije ter drugimi institucijami zagotavlja interdisciplinarni pristop in strokovno podporo.

Vloga kmetij in pomen prenosa znanja

Kmetijska gospodarstva ne predstavljajo le testnih poligonov, temveč aktivne soustvarjalce znanja. Njihova vključenost omogoča vrednotenje tehnoloških rešitev v realnih pogojih ter prilagajanje inovacij za potrebe prakse. Z delavnicami, ekskurzijami, dnevi odprtih vrat in strokovnimi dogodki bo potekala intenzivna diseminacija znanja.

Digitalne platforme bodo podprle dostopnost informacij in komunikacijo med vsemi udeleženci AKIS-a, kar bo pospešilo kroženje dobrih praks in okrepilo povezave med znanostjo in prakso.

Prispevek k zelenemu prehodu Slovenije

Program konzorcija podpira strateške cilje Slovenije in EU v podnebni nevtralnosti, prehranski varnosti, biotski raznovrstnosti in konkurenčnosti kmetijstva. Projekt gradi model sodelovanja, ki bo dolgoročno služil vsem kmetijskim gospodarstvom in pospešil digitalno ter zeleno preobrazbo podeželja.

Konzorcij znanja ne predstavlja le projekta, temveč gibanje za pametno, trajnostno in povezano prihodnost slovenskega kmetijstva.

Marija Klopčič, Biotehniška fakulteta UL

Celjski sejem

AGRITECH

Sejem kmetijske
in gozdarske
mehanizacije
ter kmetijskega
repromateriala

**29. januar –
1. februar 2026**

Praznovanje zemlje, skupnosti in prihodnosti

Na Pogačarjevem trgu je tretji nacionalni praznik biodinamike združil kmete, strokovnjake in obiskovalce v živahen utrip biodinamične ponudbe, predavanj in kulturnega programa

V Ljubljani na Pogačarjevem trgu je Zveza biodinamikov Slovenije v skupni organizaciji z Združenjem DEMETER Slovenija izvedla tretji nacionalni Praznik biodinamike. V soboto, 6. septembra, je bilo veselo in poučno na tržniščnem prostoru v središču Ljubljane – med katedralo sv. Nikolaja in Plečnikovo tržnico ob Ljubljani, s pogledom na Semenišče in žlahtne Plečnikove arkade. Celodnevne dejavnosti na prodajnih stojnicah, predavanja, delavnice, kulturni in kulinarčni program so zelo zaznamovali vzdušje namenskimi in naključnim obiskovalcem, turistom in domačinom iz vse Slovenije in tujine.

Nastopali so učenci Waldorfske šole, svoje pesmi je recitirala gospa Mihaela Zahrastnik, predavali so žlahtni biodinamiki: Vrhunčeva, Černelič in Šuman, zaplesali starejši folkloristi iz Sevnice, ki so popestrili ples s pručkami in tretjimi nogami – palicami. Navdušil nas je pevski zbor ArtVoices in več kot 30 prodajnih stojnic. Izvirna kmečka ponudba iz najprestižnejše pridelovalne metode ter predelave je bila zelo pestra. Ne le prekrasna okusna zelenjava in sadje, tudi vrhunski mlevski, mlečni, oljni, zeliščni, zelenjavni, sadni in mesni izdelki, vina, čaji, med in eko/biodinamična kozmetika so bili v ponudbi. Na stojnicah so bila na voljo ekološka semena, tudi za kalčke, bakreno orodje in nakit, volna in volneni izdelki, kmetijska literatura in še mnogo več (sladoled, turistična ponudba, drugi kmetijski pripomočki).

Obiskovalec je prejel mero sreče, da še obstaja izvirna kmečka ponudba, kakovostna hrana in inovativna tradicionalna kmetijska dejavnost.

V zibel prihodnosti je dr. Rudolf Steiner (1861–1925) tik pred svojim odhodom v večnost podal leta 1924 Kmetijski tečaj za bodoče biodinamično kmetovanje. Bil je tudi začetnik antropozofije – znanosti o ljudski modrosti, v kateri se danes še izraža antropozofska medicina, lepe umetnosti – evritmija, biodinamično kmetovanje in waldorfska pedagogika. Metoda se danes uporablja na vseh kontinentih sveta, najhitreje se širi na območjih, kjer imajo klimatske spremembe največji vpliv. Zato biodinamiko imenujemo tudi kmetijsko metodo prihodnosti.

Maja Klemen Cokan, KGZS - Zavod Celje

Moč kmečkih žensk

Ob mednarodnem dnevu žensk na podeželju: poklon tistim, ki vsak dan tiho nosijo kmetijstvo na svojih ramenih

15. oktober je bil leta 2008 razglašen za mednarodni dan žensk na podeželju, zato je ta članek namenjam kmečkim ženskam, tistim, ki še vedno zavzeto vztrajate pri delu na kmetiji čisto vsak dan. Prav tako tudi tistim ženskam, ki vse zmorete in tudi opravite same. Tistim, ki vam na kmetiji nič ni čudno ali le moško opravilo. Članek vam namenjam preprosto zato, ker si to zaslužite, ker je prav in ker ste pre pogosto spregledane tako doma kot tudi v družbi.

Samostojnost, ki se ne rodi sama od sebe

Za zapis me je navdahnili pogovor s prijateljico, v katerem sva si delili isto začudenje drugih žensk, da sva se na dolgo vožnjo odpravili sami. Obema je bilo to nekaj samoumevnega in sva bili tudi obe začuden, da nekaterim ni. V nadaljevanju pogovora in raziskovanja sva prišli do zaključkov, da je v naši družbi še vedno veliko žensk, ki so zaradi različnih razlogov manj samostojne in bolj odvisne. Pa ne želim soditi, da je kaj prav in drugo narobe, s tem zapisom želim le dati priznanje kmečkim ženskam, ki enostavno STE samostojne, delovne in opravite več stvari, kot bi jih povprečna ženska sploh zmogla opraviti.

Za ta prispevek obstajata dva razloga: prvi je ta, da s kmečkimi ženskami veliko službeno sodelujem, hkrati pa tudi sama izhajam iz kmetije. Čeprav tam ne živim več, se še vedno dobro

spominjam, kako drugačni so bili moji dnevi v primerjavi z vrstniki, ki niso živeli na kmetijah. Danes se na tisti čas ozrem s hvaležnostjo, saj sem ravno zaradi teh izkušenj razvila navade, načine razmišljanja in delovanja, ki mi omogočajo bolj polno, samostojno in svobodno življenje.

Delo, ki je več kot le opravilo

Delo na kmetiji zares ni le delo, je način življenja, ki ga vzljubiš – tudi v trenutkih odrekanja – ali pa ga enostavno ne razumeš. Kmečke ženske nikoli ne razmišljate o tem, da nečesa ne bi opravile same, če je to pač potrebno narediti. Še tudi če ni potrebno, se lotite dela v prepričanju, da morate. Slednje vam daje samostojnost in predvsem zadovoljstvo ob zavedanju, da znate in zmorete. Namesto kmečke ženske še nikoli ni bilo nič narejenega samo od sebe – zato si še toliko bolj zaslužite spoštovanje.

Vesela sem, da se pri svojem delu srečujem s toliko zanimivimi in predanimi ženskami, ki imate v oskrbi čudovite kmetije. Ve podpirate vse štiri vogale kmečkega gospodinjstva, vzgajate otroke, poleg tega pa enakopravno sodelujete pri vseh opravilih na kmetiji. Seveda me ne čudi, ko mi ob omembi časa zase preprosto rečete: »Kaj pa je to; jaz pa res nimam časa, da bi poskrbela še zase.«

Ne pozabite nase – tudi vreča potrebuje polnjenje

Zgornji stavek je tako pogost, da si ga je težko 'ne zapomniti'. To je čista realnost vas, drage kmečke ženske, zato vas ob tem še posebej nagovarjam, da najdete način, da poskrbite tudi zase. Saj veste – prazna vreča še nikoli ni stala pokonci. Ne čakajte, da se iztrošite do konca. Poskusite vpeljati vsaj kakšno minimalno stvar v svoj vsakdan. Recimo: med vožnjo z avtom ali traktorjem opazujte svoje dihanje. Če je plitko in hitro, ga zavestno spremenite v počasnega in globokega. Štejte – pri vdihu do 7, pri izdihu do 11. Globoko dihanje bo sprostito telo, štetje pa preusmerilo misli stran od neskončnega seznama opravil.

Drage kmečke ženske, ob koncu tega zapisa naj vam izrazim zahvalo in čestitke ob dnevu žensk na podeželju. Najdete čas, da poskrbite zase, da boste še dolgo zdrave in vitalne, skrbele za svoje družine in kmetije. Kmetijstvo je, tako kot ve, trdoživo – ne bo se dalo odpraviti kar tako. Hvala vam za vse vaše delo, ki veliko prispeva ne le vam in vaši kmetiji, temveč celotni družbi, ki se tega pomena še premalo zaveda. Zato ponosno stojte za tem, kar ste in kar počnete. Hvala!

Najdete čas, da poskrbite zase, da boste še dolgo zdrave in vitalne skrbele za svoje družine in kmetije. (Foto: Freepik)

Maja Križnar, KGZS – Zavod Ljubljana

Ustavimo izginjanje istrskih travnišč

Skupaj za ohranitev istrske krajine – finančna podpora in strokovna pomoč kmetom na območjih Nature 2000

V zadnjih desetletjih se istrska travnišča hitro spreminjajo v druge oblike rabe ali se zaraščajo, kar vodi v izginjanje značilne kulturne krajine. Posledice so številne: zmanjšuje se vrstna pestrost, povečuje nevarnost požarov, spreminja mikroklima, povečuje pritisk divjadi, obenem pa okolje postaja manj privlačno za domačine in turiste. S tem izgubljam tudi del kulturne identitete in tradicije podeželja. Mladi se iz Istre vse pogosteje selijo, kar dodatno ogroža obstoj kmetijstva in ohranjanje naravne dediščine.

Zaradi teh sprememb postaja proces zmanjševanja deleža travnikov širši družbeni problem. Kmetijstvo tiho ugaša, z izginjanjem travnikov in pašnikov pa propada tudi del naše tradicije, kulture in lepote dežele. Ohranjeni travniki niso le vir krme, temveč tudi življenjski prostor številnih rastlinskih in živalskih vrst, ki so značilne za istrsko krajino.

Projektni ukrepi in denarna nadomestila za kmetije

V okviru projekta LIFE-IP NATURA.SI na območjih Nature 2000 Slovenska Istra in Pregara – travnišča spodbujamo kmetije k prilagojenemu vzdrževanju travnikov. Ukrepi vključujejo časovno prilagojeno košnjo ali pašo (po 10. juniju), obvezno spravilo trave, omejeno pašo v čredinkah (do 14 dni) ter opustitev škodljivih praks, kot so mulčenje, dognojevanje, uporaba FFS, požiganje in siliranje.

Na voljo so tudi izbirne zahteve, ki prinašajo dodatna nadomestila. Kmetje lahko pridobijo sredstva za odpravo zarasti in vzpostavitev primerne travniškega habitata. V okviru javnega poziva »Istrijani za travnike« nudimo tudi brezplačno

žetev semen trav na bližnjih površinah za nadaljnjo setev na očiščenih zemljiščih. S tem omogočamo hitrejšo vzpostavitev kakovostnega travnišča.

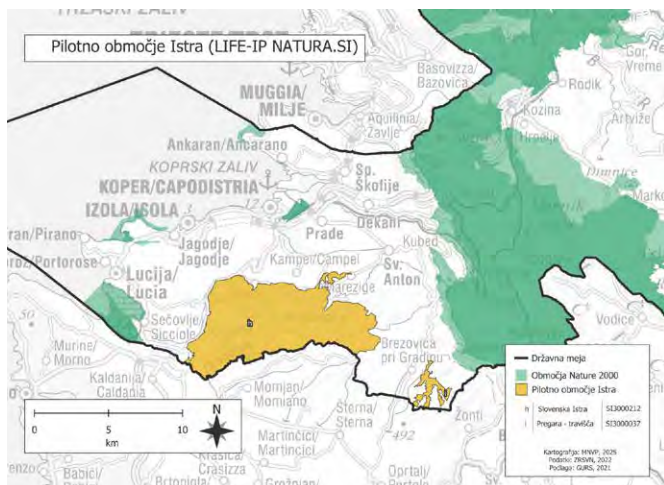
Višina nadomestil se giblje med 255,78 in 917,45 €, odvisno od izbranega ukrepa in načina vzdrževanja. Za enkratno košnjo in spravilo znaša nadomestilo 664,55 € na hektar. Poleg finančne podpore nudimo tudi administrativno in tehnično pomoč ter komunikacijsko podporo pri izvajanju nadstandardnih sonaravnih kmetijskih praks.

Javni poziv »Istrijani za travnike« – kako sodelovati

Kmetijsko-gozdarski zavod Nova Gorica je objavil javni poziv »Istrijani za travnike«, ki je dostopen na www.kmetijskizavod-ng.si in www.natura2000.si. Poziv bo odprt do porabe sredstev oz. do 31. 12. 2025. Zaključek poziva bo objavljen na navedenih spletnih mestih.

Od leta 2023 se je v aktivnosti vključilo 16 kmetij na območju Slovenske Istre, od pomladi 2025 pa tudi kmetije na območju Pregare. Vključene kmetije vzdržujejo vsaj en GERK travniške površine, večje od 0,3 ha. S projektnimi ukrepi želimo narediti prvi korak k omejevanju negativnih posledic zaraščanja in k zagotovitvi ustreznega vzdrževanja površin na način, ki je ekonomsko zanimiv in skladen z zakonodajo.

Prilagojeno vzdrževanje travnikov pomembno prispeva k ohranjanju razgibanosti in raznolikosti naravne ter kulturne krajine, kar daje dodano vrednost območju. Želimo si, da bi skupaj prispevali k ohranitvi okolij, ki dajejo pečat

Pilotno območje Istra (Natura 2000 Slovenska Istra in Pregara – travnišča)

Naslovna fotografija javnega poziva »Istrijani za travnike« – ohranjeni travniki v Slovenski Istri imajo pestro rastlinsko združbo (Foto: Vinko Treven)

Slovenski Istri in so pomembna tako za kmetijstvo kot za varstvo narave.

Za več informacij ali vključitev v projekt nas pokličite na 05 33 51 213 ali 040 638 227 (Elena Štendler) oziroma pišite na elena.stendler@go.kgzs.si. Z veseljem vam bomo pomagali pri prijavi in odgovorili na vaša vprašanja.

Elena Štendler, KGZS – Zavod Nova Gorica

Zaraščanje travnikov (foto: J. Laganis)

LIFE-IP NATURA.SI

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR

LIFE integrirani projekt za okrepljeno upravljanje Nature 2000 v Sloveniji (LIFE17 IPE/SI/000011) sofinancirajo Evropska unija v okviru programa LIFE, Ministrstvo za naravne vire in prostor ter partnerji. Za vsebino tega gradiva so odgovorni samo avtorji. Ta vsebina ne odraža nujno mnenja Evropske unije. Zato za vsebino in iz nje izhajajočo morebitno uporabo informacij Evropska izvajalska agencija za podnebje, infrastrukturo in okolje ter Evropska komisija ne prevzemata odgovornosti.

Povezovanje svečinskih vinarjev je ključ do uspeha

Skupnost, srčnost in sodelovanje – temelji svečinskega vinogradništva

Ko v Svečini zadiši po domačem kruhu, se po vasi zaslišijo zvoki harmonike in se trte nežno zibajo v vetru, vemo, da je čas za kmečki praznik. Ta praznik ni le dogodek, je občutek pripadnosti, trdega dela, skupnih korakov in letos še posebej občutek, da povezovanje ni možnost, ampak nuja, če želimo uspešno kmetijstvo ohraniti tudi za prihodnje generacije.

Mladi vinogradniki kot nosilci sprememb

Ko zreš na poglede domačinov, ki z roko v roki urejajo prizorišče, na prostovoljce, ki pomagajo brez vprašanj, in na mlade vinogradnike, ki s ponosom točijo svoje vino, razumeš, da ta skupnost diha kot eno. Med njimi še vedno velja prepričanje, da je v slogi moč. Mladi vinogradniki so se na prazniku predstavili s svojimi vini in izvirnimi etiketami. Obenem so med seboj, z lokalno skupnostjo, s turističnimi ponudniki pa tudi z izobraževalnimi ustanovami delili izkušnje o pomenu sodelovanja. Njihova zgodba ni zgodba o tekmovalnosti, temveč zgodba o sodelovanju skupnosti in uspehu.

Letošnja tema »Povezovanje je ključ do uspeha« je zadela naravnost v srce svečinske skupnosti. V času, ko je podeželje vse bolj izpostavljeno tržnim pritiskom, vremenskim skrajnostim in hitrim spremembam, je povezovanje med kmeti, društvi, občino in mladimi nosilci kmetij tista pot, ki vodi v prihodnost. In prav mladi vinogradniki so bili letos v središču pozornosti. Njihova energija, pripravljenost za sodelovanje in odprtost za nove načine pridelave ter prodaje kažejo, da prihodnost sve-

činskega vinogradništva ne bo le nadaljevanje tradicije, ampak tudi korak naprej – v smer trajnosti, kakovosti in sodelovanja.

Kmečki praznik kot prostor povezovanja

Praznik je bil preplet pristne domačnosti, razstav lokalnih pridelkov, kulturnih nastopov, predstavitev društev in seveda vinogradniške ponudbe, ki v tem delu Slovenije zaseda prav posebno mesto. Na stojnicah, kjer so obiskovalcem predstavljali svoja vina, so se slišale zgodbe o prehojenih poteh, poskusih in napakah in podpori, ki so jo dobili drug pri drugem.

Svečina je poznana po znamenitem srčastem vinogradu, odličnih vinih, gostoljubnih ljudeh in bogatem društvenem življenju. (Foto: Eva Valdhuber)

Svečina ima bogato vinogradniško zgodovino, ki pa se danes uspešno prenaša na mlajše generacije. Vse več mladih kmetov, predvsem vinogradnikov, se odloča ostati doma, nadaljevati družinsko delo, obenem pa vanj vnašati sodobne pristope – od trajnostne pridelave do digitalizacije in povezovanja v zadruga ter trženjske skupnosti. Njihova pripravljenost za sodelovanje, izmenjavo znanja in skupno promocijo regije je ključna za nadaljnji razvoj.

Svečinski kmečki praznik je tudi prostor srečevanja kmetov, obrtnikov, društev, obiskovalcev in prijateljev podeželja. Vsako leto je znova priložnost za sklepanje novih partnerstev, za širjenje obzorij in skupno načrtovanje prihodnosti. Pod okriljem lokalnega vinogradniškega društva, občine ter številnih prostovoljcev se odvije dogodek, ki v marsikaterem pogledu presega lokalne meje. Povezovanje ni zgolj gospodarsko, je tudi kulturno, socialno in medgeneracijsko.

Svečina – srce podeželja, ki bije za skupno dobro

Letošnja tema poudarja, da se uspeh na podeželju ne gradi na izoliranih poskusih, temveč na povezovanju ljudi, idej in znanj. Zato ne preseneča, da se tudi mladi odločajo ostati in graditi svojo prihodnost doma. Pri tem pa ne sledijo le stopinjam svojih prednikov, temveč si upajo stopiti korak dlje, v

svet povezovanja z digitalnimi trgi, turističnimi platformami, kulinaričnimi festivali in zamejstvom, kar je v obmejni vaški skupnosti Svečina še posebej pomembno.

Svečinski kmečki praznik je letos znova dokazal, da podeželje ni le prostor dela, temveč tudi prostor vizije, sodelovanja in napredka. Mladi vinogradniki kot nosilci sprememb in povezovanja v lokalni skupnosti kažejo, da svetla prihodnost ni nekaj oddaljenega, temveč nekaj, kar gradijo že danes.

Naj bo ta praznik še dolgo prostor povezovanja, učenja in praznovanja v čast zemlji, trti in ljudem, ki s srcem delajo za skupen uspeh. Svečina je poznana po znamenitem srčastem vinogradu, odličnih vinih, gostoljubnih ljudeh in bogatem društvenem življenju. Kmečki praznik vsako leto poveže generacije in leto 2025 ni bilo izjema. Ko se praznik zaključi, ko odidejo obiskovalci, ko se pospravijo stojnice, ostane nekaj najlepšega – občutek skupnosti. Občutek, da nismo sami. Da če se povežemo, če sodelujemo, če si zaupamo, potem noben izziv ni prehud. Svečina to dokazuje – ne samo z znamenitim srčastim vinogradom, ki ga vidimo iz zraka, ampak tudi s srčnostjo ljudi, ki živijo med temi trtami. In prav to srce bije najmočnejše takrat, ko bije za skupno dobro.

Katja Potočnik, KGZS – Zavod Maribor

KGZS – Zavod Kranj na sejmu AGRA

Od šarenke do krožnega ribogojstva – za trajnostno ribogojstvo in podeželski razvoj

KGZS – Zavod Kranj, se je skupaj s partnerji projekta **Circular Rainbow**, sofinanciranega v okviru programa **Interreg Italija–Slovenija**, predstavil na 63. mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu AGRA v Gornji Radgoni. Na naši stojnici smo predstavili glavne dejavnosti zavoda, projekt, ki spodbuja trajnostno krožno akvakulturo za vzrejo postrvi, ter model reciklacijskega akvakulturnega sistema (RAS). Obiskovalcem smo ponudili tudi zloženke o projektu in novo informacijsko gradivo.

Poseben poudarek smo namenili **novi zloženki o sistemu RAS in prehranski vrednosti rib**, ki smo jo pripravili na zavodu in jo objavljamo tudi na naši spletni strani. Zloženska predstavlja sodoben način gojenja rib z majhno porabo vode, boljšim nadzorom nad zdravstvenim stanjem rib in manjšim vplivom na okolje. Ob tem pa posebej izpostavlja tudi **prehransko vrednost šarenke**, cenjene sladkovodne ribe. Njeno meso je bogato z beljakovinami visoke kakovosti, omega-3 maščobnimi kislinami, vitamini in minerali, hkrati pa vsebuje malo maščob in kalorij, zato je primerno za vse generacije.

Obiskovalci so se lahko seznanili tudi z našimi aktivnostmi za razvoj podeželja in trajnostne prehranske proizvodnje, hkrati pa poskusili izbrane ribje izdelke iz lokalne ribogojnice. Ude-

ležba na sejmu je pritegnila veliko zanimanja tako strokovne javnosti kot širšega kroga obiskovalcev, kar nas dodatno spodbuja k nadaljnjemu delu v trajnostnem ribogojstvu.

Tina Prevodnik, KGZS – Zavod Kranj

Predstavniki KGZS – Zavoda Kranj, in partnerji projekta Circular Rainbow na razstavnem prostoru KGZS na sejmu Agra v Gornji Radgoni.

Poljedelski dan v Račah

Izzivi in priložnosti ekološkega kmetijstva: Minimalna obdelava tal ter obvladovanje invazivnih rastlin

Minimalna obdelava tal je sodobna praksa, ki zmanjšuje posege v naravno strukturo tal. Namesto globokega oranja se uporablja plitvo rahljanje ali neposredna setev. S tem se ohranja humusna plast, zmanjšuje izguba organske snovi in ogljika ter izboljšuje zadrževanje vlage. Tla postanejo odpornejša na vremenske vplive, poveča se biotska raznovrstnost, zmanjša nastanek plazine, izboljšata prezračevanje in prehrana rastlin.

Praktične rešitve za ekološko kmetovanje in zatiranje plevelov

Na Poljedelskem dnevu v Račah so bili predstavljeni različni stroji za minimalno obdelavo tal: sejalnice za neposredno setev, globinski podrahljač, kombinirani stroji, krožne brane in kultivatorji. Skupno je bilo prikazanih 16 priključkov.

Minimalna obdelava se dobro dopolnjuje z ekološkim kmetovanjem, saj oba pristopa poudarjata ohranjanje talnega ekosistema. Vendar pa lahko pri ekološki pridelavi nastopijo večji pritiski s pleveli. Zato je ključno pravočasno izvajanje ukrepov, kot so česanje, branje in slepa setev. V neugodnih vremenskih razmerah ti ukrepi pogosto niso izvedljivi, kar vodi do zapleveljenih njiv in nižjih pridelkov.

Uporaba mehanizacije za setev dosevkov je v ekološki pridelavi smiselna, saj omogoča hitro pripravo tal. Gosta setev omeji rast plevelov, raznoliki koreninski sistemi pa naravno rahljajo tla. Nekatere vrste, kot je ajda, imajo alelopatski učinek in zavirajo rast plevelov v svoji bližini.

Dosevki ne služijo le kot zaščita pred pleveli, temveč tudi kot pomemben vir organske mase, ki se vrača v tla. S tem se izboljšuje struktura tal, povečuje mikrobiološka aktivnost in spodbuja naravna rodovitnost. Vključevanje rastlin z globokimi

Pogoste invazivne rastline na kmetijskih površinah:

- deljenolistna rudbekija (*Rudbeckia laciniata*)
- kanadska in orjaška zlata rozga (*Solidago canadensis*, *S. gigantea*)
- enoletna suholetnica (*Erigeron annuus*)
- pelinolistna žvrklja / ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia*) – ukrepi po odredbi (Uradni list RS, št. 63/10)
- sirska svilnica (*Asclepias syriaca*)
- žlezava nedotika (*Impatiens glandulifera*)
- navadna barvilnica (*Phytolacca americana*)
- veliki pajesen (*Ailanthus altissima*)
- dresniki: japonski, češki, sahalinski (*Fallopia spp.*)

Z ustreznim znanjem, prilagojeno mehanizacijo in pravočasnim ukrepanjem lahko kmetje pomembno prispevajo k trajnostni pridelavi hrane in varovanju okolja. Poljedelski dan v Račah je znova dokazal, da je povezovanje znanja, prakse in tehnologije ključ do uspešnega kmetovanja v prihodnosti.

koreninami, kot so meliorativna redkev, sončnice ali facelija, omogoča boljše prodiranje v spodnje plasti tal, kar prispeva k boljšemu zračenju in zadrževanju vode.

Poljedelski dan v Račah je bil tudi priložnost za izmenjavo izkušenj med kmeti, svetovalci in raziskovalci. Dogodek je pokazal, da se sodobno kmetijstvo vse bolj opira na znanstvene ugotovitve, trajnostne prakse in tehnološke inovacije. Udeleženci so izpostavili potrebo po večjem vključevanju mladih v kmetijsko dejavnost ter pomen izobraževanja o novih metodah obdelave tal. Posebej je bilo poudarjeno, da mora biti prehod na ekološke pristope podprt z ustrežno svetovalno podporo, dostopom do prilagojene mehanizacije in spodbudami za ohranjanje rodovitnosti tal.

Invazivne rastline – izziv za kmetijstvo in naravo

Invazivne tujerodne rastline predstavljajo resno grožnjo biotski raznovrstnosti, kmetijstvu in zdravju ljudi. Doslej smo se osredotočali na že razširjene vrste, zdaj pa je ključno zgodnje zaznavanje potencialno invazivnih vrst. Te rastline se hitro širijo zaradi prilagodljivosti in pomanjkanja naravnih sovražnikov, kar lahko vodi do trajne izgube kmetijskih zemljišč.

Kmetje imajo ključno vlogo pri omejevanju širjenja invazivnih vrst. Na svojih površinah morajo izvajati ukrepe, kot so puljenje, košnja, paša in preoravanje. Za učinkovito odstranjevanje so na voljo Navodila za odstranjevanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst, ki opisujejo metode za posamezne vrste.

Na Poljedelskem dnevu v Račah smo predstavili invazivne rastline. (foto: Martina Viltušnik)

Timotej Horvat, Andrej Šuvak, Marjeta Miklavc, Katarina Kresnik, KGZS – Zavod Maribor

Sejem je bil res živ

Že 63. mednarodni kmetijsko-živilski sejem AGRA je med 23. in 28. avgustom ponovno združil kmetijstvo, prehrano, stroko in gospodarstvo.

Predsednik Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije dr. Jože Podgoršek je na otvoritveni slovesnosti sejma 63. mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma AGRA v Gornji Radgoni na vprašanje o tem, kdo in kako bo v Sloveniji kmetoval čez desetletje in več in ali se zavedamo, da z ugašanjem predvsem hribovskih in gorskih kmetij odhaja tudi skrb za ohranjanje kulturne krajine, ki bo postala manj zanimiva za turizem, povedal: »Prav to je vprašanje, ki si ga zastavljamo tudi mi na zbornici. Kako navdušiti bodoče naslednike kmetij, da bodo kmetovali? Vemo, da je v Sloveniji 3/4 vseh kmetijskih zemljišč v obdelavi na območjih z omejenimi dejavniki. Naše kmetije so majhne, velike v povprečju okoli sedem hektarjev, kar je daleč pod povprečjem Evropske unije. To nas uvršča med države, kjer kmetijstvo izgublja pomen in konkurenčnost. Ne smemo pozabiti, da več kot tri četrtine govejih živali redijo prav na kmetijah z manj kot deset živalmi.

Kdo bo kmetoval jutri – vizija, ki zahteva stabilnost

Z ugašanjem teh kmetij je resno ogrožena prehranska varnost v naši državi. Zato je treba vpeljati ukrepe, ki bodo tem kmetijam zagotovili ekonomsko in politično stabilnost. Neko rokohitsko sprejemanje zakonodaje, s tem mislim na Zakon o zaščiti živali, spravlja slovenske kmetije v nekonkurenčen položaj. Vemo, da se vsaka investicija na kmetiji načrtuje in izvaja nekaj let. V tem trenutku imamo kmetije, ki so zaradi hitre spremembe zakonodajnega okolja v resnih težavah. Več ukrepov je, ki jih bomo morali narediti, in eden od ključnih je stabilnost. Mladi bodo prevzemali kmetije, če bodo vedeli, kaj jih čaka čez desetletja in več. Zato pozdravljam odločitev ministrstva, da se resno pogovorimo o viziji, prihodnosti slovenskega kmetijstva, ki presega eno programsko obdobje. V

Na razstavnem prostoru KGZS se je vedno kaj dogajalo, kar je pritegnilo pozornost obiskovalcev.

Na mladih svet in kmetijstvo stojita.

tem trenutku govorimo o obdobju do leta 2040. Zbornica bo pri tem sodelovala z vso energijo in znanjem. Ob tem pozivam pristojno ministrstvo, da si za to vzamemo dovolj časa, da odločitve temeljijo na analizah in viziji prihodnosti. Prihodnost v kmetijstvu mora biti predvidljiva in jasna. Tudi za kmetije na najzahtevnejših območjih, katerih delo mora na koncu imeti tudi ekonomski učinek.«

Odločno v bran slovenskemu kmetu

Ob Dnevu KGZS na 63. sejmu AGRA je predsednik dr. Jože Podgoršek izpostavil ključne izzive slovenskega kmetijstva in vlogo zbornice kot neodvisnega zastopnika interesov kmetov, gozdarjev in ribičev. Spomnil je na zgodovino ustanovitve KGZS ter poudaril pomen obveznega članstva za učinkovito delovanje.

V nagovoru je opozoril na zakonodajne spremembe, ki ogrožajo vitalnost kmetij, in izpostavil uspehe zbornice pri zaščiti kmetijskih zemljišč, ohranjanju javne službe svetovanja ter izboljšanju pogojev za označevanje slovenskih izdelkov. Posebej kritičen je bil do zakona o zaščiti živali, ki po njegovem mnenju ne upošteva realnosti kmetovanja.

Zbornica pripravlja strateški načrt razvoja kmetijstva do leta 2040, vključno z upravljanjem zveri, zaščito zemljišč in podporo investicijam. V ustanavljanju je tudi dobrodelna fundacija Srce podeželja, namenjena pomoči kmetijam v stiski.

Podgoršek je nagovor sklenil z zahvalo članom, sodelavcem in nekdanjim predsednikom zbornice ter poudaril, da slogan »Nič o kmetu brez kmeta« ostaja temeljno vodilo delovanja KGZS.

Povezanost podeželja – utrinki s sejma AGRA

Sicer pa je bilo vseh šest sejmskih dni zelo živahno tako na sejmu kot na našem razstavnem prostoru, kjer smo poleg predstavitve svojega dela gostili tudi številna združenja, zveze in kmetije. S skupnimi močmi smo predstavili povezanost, ki krasi podeželje, predvsem pa opozorili na pomembnost slovenskega podeželja za prehransko varnost in samooskrbo.

Zbornični urad

Dobro obiskana predavanja in delavnice, ki jih je organizirala KGZS.

Priznanja Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije

Na kmetijskem sejmu AGRA v Gornji Radgoni so v okviru dneva Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) na sejmu podelili tri priznanja za življenjsko delo, 13 za uspešno delo ter šest za sodelovanje z zbornico.

Življenjsko delo

Anton Kokelj

Anton Kokelj z Vrha Svetih Treh Kraljev je bil dejaven v organih zbornice od samega začetka, tako v strokovnih odborih, na ravni območne enote Ljubljana in odbora izpostave Logatec. Z umirjeno in tehtno razpravo jer vedno iskal rešitve, pri tem pa je kompleksna vprašanja vedno razumel celovito in jo znal umestiti v širši kontekst.

Odboru izpostave KGZS Logatec je predsedoval od ustanovitve zbornice leta 2000 do leta 2024. Delo logaške izpostave je vzor, kako z aktivnim sodelovanjem z vsemi ustanovami, tako strokovnimi kot upravnimi, ki delujejo na ravni občine, delati v interesu kmetov. Organizacija in izvedba vsakoletnih srečanj oziroma okroglih miz (na svečnico 2. februarja ali najbližji delovni dan) je tradicionalna. Redna udeležba najvišjih predstavnikov KGZS, Zadrुžne zveze Slovenije, večkrat tudi Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, upravne enote in občine z županom na čelu pričajo, da si je Anton Kokelj s svojim delom pridobil ugled in spoštovanje.

Anton Kokelj je bil dejaven tudi na regijski ravni kot član v svetu KGZS – Kmetijsko-gozdarskega zavoda Ljubljana. Na ravni zbornice sodeluje kot član strokovnega odbora za OMD, majhne kmetije in agrarne skupnosti. Kot hribovski kmet s svojimi bogatimi izkušnjami pomaga s predlogi za izboljšanje položaja kmetov na teh območjih.

Poleg aktivnega delovanja v zbornici je Anton Kokelj že več kot 30 let predsednik uspešne Kmetijsko-gozdarske zadruge M-Sora Žiri, bil je dva mandata član upravnega odbora Zadrुžne zveze Slovenije, dva mandata je bil tudi član upravnega odbora Zadrुžne zveze Slovenije ter je zavzet gasilec.

Boris Orešek

Kmetuje na družinski kmetiji v Apneniku pri Boštanju v občini Sevnica. Obdelujejo malo manj kot osem hektarjev kmetijskih površin, od tega 4,17 ha intenzivnega sadovnjaka jablan, preostali del kmetijskih zemljišč pa je v pretežni meri travinje. Kmetujejo v gorskem območju.

Boris Orešek je eden najbolj prepoznavnih posavskih sadjarjev, predvsem pa zastopnikov kmetov v stanovskih organizacijah. V treh mandatih (2008–2012, 2016–2020 in 2020–2024) je bil predsednik sveta območne enote Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije Brežice, vse od leta 2008 pa predseduje tudi strokovnemu odboru za sadjarstvo pri KGZS. Je tudi predsednik sektorskega odbora za sadjarstvo za izbrano kakovost in je vodil skupino, ki je pripravila in poskrbela za uveljavitev sheme izbrana kakovost sadja. Aktiven je tudi v Sindikatu kmetov Slovenije, v katerem je podpredsednik.

Borisa Oreška odlikujejo številne lastnosti. Med njimi izpostavljamo vztrajnost. Če ga kje odslovijo skozi vrata, se bo vrnil skozi okno. Ima tudi celovit pogled na kmetijstvo. Po srcu in duši je sadjar, a v razmišljanju ne gleda samo posameznega drevesa, ampak vidi celoten gozd.

Je pronicljiv sogovornik, ki s slikovitim besednjakom človeka vzpodbuja k razmišljanju, k premisleku, kdo smo in kam gremo. Ko z odprtim duhom goreče razpravlja o stvareh, posega tudi na meje možnega, a ravno to privede do inovativnih rešitev, do katerih s preveč premočrtnim razmišljanjem drugim ni dano priti. Je prepričljiv in goreč zagovornik kmetov in njihovega nenadomestljivega pomena pri razvoju Slovenije in njenega podeželja.

Franc Prelesnik

Prelesnikovi imajo 20-hektarsko kmetijo, od tega 8 hektarjev kmetijskih zemljišč in 12 hektarjev gozda. Zaradi zdravstvenih težav je Franc Prelesnik pred leti opustili rejo živali, skrbi pa, da so travniki redno pokošeni. Ker je bilo po prenehanju reje živali na kmetiji manj dela, se je intenzivneje posvečal zastopanju interesov članov zbornice na lokalni in državni ravni.

Franc Prelesnik iz Ribnice je pet mandatov vodil Območno enoto Kočevje. Pri svojem delu se ni nikoli branil in tudi ne ustrašil potrskati na številna uradniška vrata in pri tem pomagati slehernemu članu zbornice, ki se je nanj obrnil. Je vsestranski človek, ki je vedno pripravljen pomagati malemu človeku.

Bil je član Upravnega odbora Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije ter številnih drugih odborov. Ključni temi, ki se jima je še posebej posvečal, sta bili gozdarstvo in lovstvo – področji, ki sta na Kočevskem še posebej aktualni in občutljivi. V razpravah je aktiven sogovornik, ki ne zastavlja samo vprašanj, temveč zna ponuditi tudi primerne predloge in rešitve.

Znano je, da skuša pomagati vsakomur, ki se obrne nanj. Mnogim članom je odpiral poti do predstavnikov državnih organov, ki imajo možnost reševati njihove probleme, težave in stiske. S hudomušnostjo, značilno za Ribničane, zna pritegniti pozornost in zblížiti sogovornike z različnimi pogledi.

Resnično je vsestranski človek z veliko voljo pomagati človeku. Nemogoče je naštetiti vsa prizadevanja, poti in pogovore, ki jih je opravil za člane zbornice.

Uspešno delo

Vojko Bizjak iz Trbovelj je kot zaposleni na zborničnem uradu pustil globoko sled v prizadevanjih za kmetom bolj prijazno zakonodajo v vinogradništvu, sadjarstvu in zemljiški politiki. Z optimizmom in umirjeno držo je v sogovorniku vedno vzbujal zaupanje, bistroumna duhovitost pa je majhne težave spremenila v priložnost za nasmeš in učenje.

Ivan Brodnjak iz Hajdoš pri Hajdini je sinonim za vedoželjnega in predanega svetovalca, ki dobro povezuje znanost in prakso. Glavno področje dela je poljedelstvo, v katerem je med drugim vzgojil novo sorto ajde z imenom hajdoše. Ob

tem je bil dolgoletni tajnik Odbora izpostave KGZS Ptuj, v tem mandatu pa je tudi zbornični svetnik.

Mateja Cveček iz Gabernika pri Zgornji Polskavi je mama, žena in ponosna kmetica. Ob delu na kmetiji je dejavna v Svetu OE KGZS Ptuj, že tretji mandat je predsednica Odbora izpostave v Slovenski Bistrici. Ko je na vrsti vprašanje hribovskih kmetij, se z vso predanostjo in srčnostjo vključi v razpravo pri iskanju najboljših rešitev.

Jože Globevnik iz Škocjana na Dolenjskem s svojo umirjeno in tehtno razpravo vedno sogovornike skuša pripeljati k skupnemu cilju. Je odličen prašičerejec. Sicer ni pretirano zgovoren, vsaka njegova beseda pa je dobro pretehtana, in če je treba, se zna tudi razgovoriti.

Anton Jagodic iz Brega pri Komendi je strokovnjak na različnih področjih kmetijstva. Kot vodja javne službe kmetijskega svetovanja, ki jo je s pomočjo sodelavcev tudi tesno povezal s kmetijskimi svetovalnimi službami v državah na severu, jugu, vzhodu in zahodu, je vnašal pozitivnega nemirnega duha in spodbujal sodelavce k izobraževanju in mednarodnemu povezovanju.

Stanko Jamnik iz Podgorja pri Slovenj Gradcu ni bil samo dolgoletni direktor KGZS – Zavoda Celje, in vodja območne enote Slovenj Gradec, ampak se je tudi zunaj delovnega časa posvečal zastopanju kmetijstva – ohranjanju in varovanju kmetijskih zemljišč kot temeljne dobrine slovenskega podeželja.

Dr. Dušica Majer iz Celja bila v času zaposlitve na zbornici osrednja strokovna sila za rastlinsko pridelavo. Njena vsestranskost se je kazala že v tem, da je bila v zadnjem mandatu strokovna tajnica kar sedmih strokovnih odborov.

Danilo Meolic iz Malih Bakovcev je zgled sodobno urejene poljedelsko-živinorejske kmetije, ob tem pa deluje tako na lokalni kot državni ravni organov zbornice. Razpravlja argumentirano in ob tem razume vso raznolikost slovenskega kmetijstva.

Prejemniki priznanj za življenjsko delo

Prejemniki priznanj za uspešno delo.

Franc Pavlin iz Cegelnice pri Naklem je sinonim za predanega in zaupanja vrednega strokovnjaka za živinorejo. Na Gorenjskem je odigral pomembno vlogo pri uvajanju novih tehnologij v hlevih in izboljšanju reje, velik poudarek njegovega dela pa je bila tudi prehrana govedi.

Jožef Romšak iz Podjelš pri Kamniku je bil aktiven v različnih organih zbornice in širše v kmetijstvu. Ohranitev cike in razglasitev Slomska za zavetnika slovenskih kmetov sta le dva poudarka. Kljub ali pa prav zaradi nekoliko samosvojega pristopa je pri sogovornikih pogosto sprožil dodatno razmišljanje in preverjanje lastnih mnenj.

Milena Rožman z Gregovc na Bizeljskem je kot svetovalka pustila neizbrisen v pečat v posavskem vinogradništvu, hkrati pa je bila tudi dolga leta vodja odbora izpostave KGZS Brežice. Ljubezni do trte in vina je prepletla s svojim poklicnim poslanstvom in ga izpolnjevala z izjemno predanostjo, znanjem in srčnostjo.

Erni Skok iz Rošpoha pri Mariboru sta bili pridelava sadja in zelenjave položeni v zibelko, zato so njene razprave tako v strokovnih odborih za sadjarstvo in vrtnarstvo kot tudi na ravni območne enote Maribor in v dveh mandatih tudi sveta Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije tehtne, argumentirane in podprte z bogatimi izkušnjami iz prakse.

Darinka Slanc iz Čuril pri Metliki je življenje posvetila kmetijstvu. Pri delu je vedno iskala nove rešitve, tako je med drugim organizirala in desetletje uspešno pripravljala odzivnik za vinogradnike, napisala več priročnikov in brošur ter bila 'botra' pri ustanovitvi številnih društev s področja kmetijstva v Beli krajini.

Branko Tomažič iz Vrhpolja pri Vipavi je že v času svojega poslanskega mandata v Državnem zboru še pred ustanovitvijo zbornice z vso zavzetostjo podpiral njen nastanek. Že četrto stoletje v različnih vlogah, vključno s podpredsedniško funkcijo na zbornici ter sedaj kot državni svetnik, opozarja na pereča vprašanja slovenskega kmetijstva, gozdarstva in podeželja.

Sodelovanje z zbornico

Dr. Marta Ciraj iz Gmajnic pri Komendi je dolga leta delovala v kmetijstvu, v zadnjem obdobju pa jo s KGZS veže sodelovanje pri organizaciji srečanja kmetov na Ponikvi in Slomu. S širokim pogledom na družbeno dogajanje in dobrim vpogledom v življenje Cerkve vedno prispeva k bogati vsebini srečanja kmetov.

Štefan Domej iz Rinkol pri Pliberku je bil že dolgo pred nastankom zbornice kot študent na Rodici vezni člen med slovenskimi kmeti na obeh straneh meje. Njegov kritični pogled na dogajanje v slovenskem kmetijstvu sicer lahko pri sogovorniku izzove nelagodje, a ima Štefan Domej vedno pred očmi izboljšanje položaja slovenskih kmetov.

Hanzi Mikl iz Ločila pri Podkloštru na avstrijskem Koroškem je sinonim za pozitiven pristop k reševanju še tako zapletenih težav v kmetijstvu. Zato je bil do letošnje upokojitve zelo uspešen direktor njihove zbornice, njegova pripravljenost za pomoč in nasvete pri izzivih slovenskega kmetijstva pa je že pregovorna.

Albin Oven iz Dobrove pri Ljubljani je že v devetdesetih letih prejšnjega stoletja spoznal, da lahko le z aktivnim delovanjem na ravni zadruga, društev in kmetijsko-gozdarske zbornice vpliva na družbene spremembe. Pri svojem delu zagovarja zagotavljanje enakih možnosti vsem, ki se ukvarjajo s kmetijstvom.

Jernej Redek s Krke pri Novem mestu je bil kot tajnik Sindikata kmetov Slovenije in član organov zbornice vpet v kmetijsko politiko že več kot dvajset let. Zaradi dobrega poznavanja kmetijstva je vedno zaželen sogovornik.

Zveza kmetov Slovenije obeležuje letos trideset let delovanja. Zastopanje in prizadevanja za pravice kmečkih in podeželskih žena je pogosto Sizifovo delo, a z vztrajnostjo, ki jo odraža tudi njena dolgoletna predsednica Irena Ule, se tudi z drobnimi koraki položaj kmetov v Sloveniji izboljšuje.

 Marjan Papež, KGZS

Prejemniki priznanj za sodelovanje z zbornico.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Bodite obveščeni o delu KGZS na našem Facebook in Instagram profilu!

www.facebook.com/zbornicaKGZS
www.instagram.com/kgzs_zbornica

Zlata sončnica kmetiji Bračko

Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) je v sodelovanju s tednikom Kmečki glas in spletnim portalom Agrobiznis, ki deluje v okviru časnika Finance, na sejmu AGRA razglasila rezultate akcije S kmetije za Vas.

V letošnji jubilejni akciji S kmetije za Vas je sodelovalo 9 kmetij iz vse Slovenije. Na štirih od devetih kmetij se ukvarjajo s turizmom, na treh manjših pa z zeliščarstvom. V akciji sta sodelovali še kmetiji, ki se ukvarjata s predelavo mleka in mesa ter peko kruha v krušni peči.

Namen akcije je prepoznavanje dobrih kmetijskih praks – kmetij, ki izvirno, dovršeno in uspešno tržijo svoje pridelke,

Zmagovalna družina Bračko.

izdelke ali storitve. Priznanje, ki ga pri tem kmetije prejmejo, predstavljajo potrditev pogumnih korakov, dobrih odločitev in uspešnosti v načrtovani poslovni dejavnosti. Strokovna komisija si je vse prijavljene kmetije ogledala in pri tem ocenjevala izvirnost, domiselnost, učinkovitost promocije in prodaje ter celostno podobo kmetije.

Izhodišča in poudarke akcije je predstavila predsednica ocenjevalne komisije Andrejka Krt s Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije (KGZS): »Akcija S kmetije za Vas je že nekaj let vključena v program javne službe kmetijskega svetovanja pri KGZS. Na osnovi ogleda kmetije in njenih dejavnosti, opravljenega razgovora z nosilci in člani kmetije ter preizkusa njihovih dobrot ali storitev je komisija podelila zlato sončnico najboljši kmetiji,« je povzela Krtova.

Prisotne so nagovorili še direktor KGZS Martin Mavsar, direktor ČZD Kmečki glas Tevž Tavčar, v imenu časnika Finance pa je spregovorila Aleksandra Horvat.

Praznik dobrih praks in priznanje najboljšim

Po video predstavitev kmetij je sledila razglasitev rezultatov. Zlato sončnico je prejela kmetija Bračko iz Spodnjega Hlapja pri Jakobskem dolu. Kmetija Bračko se ukvarja s tu-

Ob 30-letnici akcije

Ob tridesetletnici akcije je Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) izdala brošuro, v kateri je povzeto, kako je akcija leta 1996 nastala v okviru ČZD Kmečki glas, se z nastankom KGZS leta 2000 preselila pod okrilje zbornice in dobila leta 2016 dodaten promocijski veter v jadra z vključitvijo portala Agrobiznis (Finance).

V uvodu v brošuro je predsednik KGZS dr. Jože Podgoršek zapisal: »Veseli me, da se je izvirna ideja, ki se je razvila še pred nastankom KGZS, prijela in da jo je zbornica sprejela. Pri tem mislim tako na koordinacijo na zborničnem uradu kot tudi na javno službo kmetijskega svetovanja pri KGZS na terenu, zlasti svetovalke in svetovalce za dopolnilne dejavnosti, brez katerih bi bila akcija veliko težje izvedljiva.

Pomembno je, da pri akciji sodelujeta tudi medijski hiši. Najprej se zahvaljujem ČZD Kmečki glas in takratni urednici revije Sodobno kmetijstvo Tatjani Čop, ki je pred tremi desetletji prišla na zamisel, da pestro sestavljena strokovna komisija začne iskati in promovirati kmetije, ki so bile korak pred časom in so že začele same tržiti svoje pridelke in izdelke, in tiste, ki so se na to pot šele podajali in so potrebovale

podporo. K akciji jo je spodbudila brošura Neposredna prodaja, nova pot prodaje proizvodov s kmetije avtorja Damjana Jeriča, svetovalca s Kmetijskega zavoda Murska Sobota.

Nihče ne pozna tako dobro kmetij po vsej Sloveniji kot kmetijske svetovalke in svetovalci pri KGZS. Bodisi terenski bodisi specialisti. Upam si trditi, da se je veliko število dobrih zgodb, ki so se razvile v dopolnilne dejavnosti, turizem ali ponudbo storitev, začelo ob stiku med uspešnimi kmetijami in našimi svetovalkami in svetovalci.

Sodelovanje, znanje, pogum, tudi drznost so kmetijam z akcijo S kmetije za Vas pomenile odskočno desko. Predstavitve v višjo prestavo, kar pa je prineslo številne nove skrbi, več dela in več stroškov zaradi nujnih naložb. Ampak verjamem, da je dobro opravljeno delo poplačano in dober izdelek primerno ovrednoten. Veseli smo novih zgodb, svežega vetra, takega, ki napenja jadra slovenskega kmetijstva in podeželja. Ki kaže, da 'tudi kmetijstvo se izplača, če se človek prav obrača'.

V akciji je bilo vključenih (in z letos nagrajenimi) 58 kmetij, skupaj pa je doslej sodelovalo več kot 250 kmetij.

rizmom in vinogradništvom. Vinogradniško vinarsko tradicijo nadaljuje že četrta generacija. V prihodnje nameravajo urediti nekaj glamping hišic in pohodne poti. Nadaljevali bodo že dobro utečene »dneve odprtih vrat«, ki jih v povprečju obišče 600 ljudi dnevno. Kmetija ima tudi skrbno urejeno spletno stran, na kateri objavljajo novosti in aktualne dogodke na kmetiji, rezervacije pa sprejemajo tudi po spletnih omrežjih.

V akciji so sodelovale Kmetija Bračko iz Spodnjega Hlapja pri Jakobskem Dolu, Brožičeva kmetija 1847 iz Podnanosa, Kmetija Iz gozda iz okolice Ilirske Bistrice, Turistična kmetija Dolinar – Krainer s Kupljenika med Bledom in Bohinjem, Kmetija Jazbec iz Drožanj pri Sevnici, Turistična kmetija Kapl iz Svete Ane v Slovenskih goricah, Kmetija Pr' Gabršek iz Tuhinjske doline, Turistična ekološka kmetija Ravničan iz Boharine pod Roglo ter Kmetija Veberič s Stavešinskega Vrha pri Gornji Radgoni.

 Marjan Papež, Andrejka Krt, KGZS

Zanimanje obiskovalcev sejma za podelitev priznanj S kmetije za Vas je bilo veliko.

Udeleženci akcije.

VIN SKA KRA LJICA SLO VE NIJE

Natečaj za izbor 29. Vinske kraljice Slovenije 2026

Nosilec projekta, Pomurski sejem d.o.o., objavlja natečaj za izbor 29. Vinske kraljice Slovenije za leto 2026.

Vinska kraljica Slovenije je poslanica odličnih slovenskih vin, vinogradništva, turizma in kulturne dediščine. Je predstavnik vseh vinorodnih slovenskih dežel in Slovenije kot vrhunske vinorodne destinacije. Doma in v tujini skrbi za pridobivanje novih prijateljev slovenskega vina ter za dvig in širitev vinske kulture.

K sodelovanju na natečaju so vabljeni dekleta s priporočeno starostjo **med 18 in 28 let, slovenske državljanke**, ki imajo:

- znanje o vinih in slovenskem vinogradništvu,
- znanje vsaj enega večjega svetovnega jezika,
- vozniški izpit.

Rok za prijavo: do vključno 27. oktobra 2025

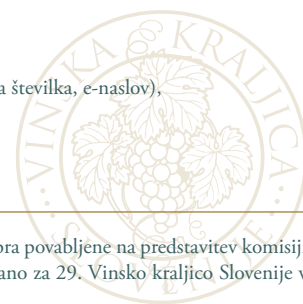
Naslov za prijavo:

miran.mate@pomurski-sejem.si (Telefon: 041 236 107)

Prijava mora vsebovati:

- ime in priimek,
- stalni naslov,
- datum in kraj rojstva,
- kontaktne podatke (mobilna številka, e-naslov),
- podatke o izobrazbi,
- kratek življenjepis,
- fotografijo.

Kandidatke, ki bodo pravočasno oddale prijavo in ustrezale pogojem natečaja, bodo v začetku novembra objavljene na predstavitev komisiji za izbor Vinske kraljice Slovenije. Najprimernejše dekle bo izbrano skladno s pravilnikom in okronano za 29. Vinsko kraljico Slovenije v januarju 2026.

Turizem ni nujno zlata ura z vodomedom

Turizem na kmetiji je dejavnost, ki omogoča obstoj številnim manjšim kmetijam, na katerih gospodarijo ob delu s turisti ter ostalimi dopolnilnimi dejavnostmi.

V sklopu sejma AGRA je na pobudo vodje službe za dopolnilne dejavnosti in družbene storitve na podeželju pri Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije **Andrejke Krt** potekala razprava na temo turizma na kmetiji. Povzemamo nekaj razmišljanj o potrebni strategiji pri razvoju turizma na kmetijah.

Pristno, živo in kulturno bogato

»Turizem ni nujno zlata ura z vodomedom. Turizem na podeželju temelji na jasnem, aktivnem kmetijstvu. Le kmetijstvo lahko ohrani podeželje takšno, kot ga poznamo – pristno, živo in kulturno bogato. Lepote slovenskega podeželja niso samoumevne, zato potrebujemo aktivnega kmeta. In kjer je kmet aktiven, tam je tudi prostor za turizem,« meni predsednik KGZS **dr. Jože Podgoršek**. Poudarja, da kmetijstvo in podeželje hodita z roko v roki. »Z ukrepi, ki razvijajo kmetijstvo, razvijamo tudi podeželje. Zato potrebujemo nacionalno strategijo in ustrezno infrastrukturo. Če želimo, da bo turizem na podeželju uspešen, moramo vlagati v povezovanje, dostopnost in prepoznavnost. Turizem na podeželju ni luksuz, je način, kako ohraniti našo kulturno krajino, našo identiteto in našo prihodnost.«

Brez vlaganj ne gre

»Turizem je panoga, v kateri brez vlaganja hitro izgineš. Ves čas je treba vlagati – v infrastrukturo, ponudbo, v ljudi. Potrebujemo razpise, potrebujemo državno pomoč. Vsi se radi hvalimo s podeželjem, a to zahteva konkretna vlaganja. Poletna sezona je ključna, takrat moramo zaslužiti za celo leto. Turizem ni za vsakogar – je eden najlepših, a tudi najtežjih poklicev,« je svojo izkušnjo z gospodarjenjem na turistični

kmetiji opisala **Urška Topolšek Planinšek** in poudarila, da so med turističnimi kmetijami kar precejšnje razlike. Kmetije na bolj razvitih območjih imajo več gostov, druge pa se borijo za preživetje. Vodenje turizma na kmetiji nikakor ni preprosto. Gostje so zelo vedoželjni, sprejmeš jih v svoj dom. Kmetije se med sabo povezujejo in druga drugi pomagajo. Osebo bi si želela večjo podporo države v smislu zmanjšanja birokracije. Pri tem je za primer izpostavila biovarstvene načrte: »Otrok na kmetiji ne sme pobrati jajca, razen če je v skafandru. Turistična kmetija lahko zaprejo vrata zaradi takih zahtev. Tega v Avstriji ni. Potrebujemo manj birokracije, več kmečke logike. Potrebujemo promocijo in ozaveščanje gostov, da turistična kmetija pomeni živo hrano, nekaj pristnega. Na kmetijo se gre jest kakovostno, dobro. Na kmetijo ne greš zato, ker je poceni. Kmečki turizem pomeni kakovost in ne poceni alternativa.«

Zgodba zgodovinarja in njegove osmice

»V Sloveniji se soočate z izzivi, ki pa niso tako drastični kot v Italiji. Če se komu zdi, da trenutna situacija v zvezi z birokracijo ni normalna, je to morda zato, ker je doslej živel v nekakšni idilični oazi. A čas je, da se sprijaznimo s spremembami in sistemom, ki je dejansko tu,« je v sklopu posveta povedal zamejski Slovenec Franc Fabec.

Pred tridesetimi leti se je, po izobrazbi zgodovinar, odločil za povsem novo pot, za kmetovanje. V družini, ki ni imela nobene povezave s kmetijstvom. Oživili so tradicijo osmice. Osmice so predhodnice današnjega kmečkega turizma, gre za dopolnilno dejavnost kmetij, ko se hrane ni zgolj prodajalo, temveč se jo ponudi gostom. Na prostoru avstro-ogrske imajo osmice tako kar 300-letno tradicijo.

V zadnjih treh desetletjih so osmice doživele preporod. Včasih so bile neprepoznave, celo kupovale so hrano za prodajo. Fabec je začel drugačen pristop in z rejo lastnih prašičev, prvemu je bilo ime Primož, ter pridelavo lastnega vina. Danes zredijo 50 do 60 prašičev letno in pridelajo 100 hektolitrov vina, in vse to ponudijo gostom. Njihova osmica je postala zgled drugim. Na tržaškem Krasu je danes okoli 110 osmic, razporejenih na 50 kilometrskem pasu z italijanske strani meje. Osmice so postale prostor druženja, obiskuje jih zelo različna struktura ljudi, od lokalnih prebivalcev do predsednika republike. Njihova pristnost in drugačnost sta jih naredili prepoznavne in zaželene.

V Italiji je zakonodaja za kmečki turizem strožja. Osmica pomeni, da na kmetiji ponujaš lastno hrano, medtem ko kmečki turizem pogosto vključuje prodajo hrane, ki ni nujno pridelana na isti kmetiji. Ob tem poudarja, da je treba gostu ponuditi

Udeleženci okrogle mize Turizem na kmetiji na sejmu Agra v Gornji Radgoni.

nekaj, kar mu ostane v spominu, ne zgolj klasične ponudbe, temveč doživetje. Je pa opozoril na nesprejemljivo veliko število turistov v Sloveniji. Slovenija ima dva milijona prebivalcev in letno več kot šest milijonov turistov. »To je preveč, ustavite promocijo in zaprite meje,« se je na ta podatek slikovito odzval Fabec. Namesto turbo turizma, ki ga najdemo na Bledu ali v Milanu je v primeru turizma na kmetijah smiselno razvijati turizem, ki temelji na naravi, zgodbah in pristnosti.

Naravni ambient, lep ali ne, mora postati atrakcija. Jama je zanimiva, če jo predstaviš z zgodbo. S tem ustvariš kulturo in dvojni kapital – izkušnjo in spomin. Ključno je znanje. Tišina, suhi zidovi, drevje, vse je lahko zanimivo, če znaš to predstaviti. Pomembno vlogo države vidi v vzgoji posameznikov, ki znajo tovrstno bogastvo posredovati. Zavest o vrednosti lokalnega okolja je temelj trajnostnega in uspešnega turizma. Osmice so dokaz, da se z znanjem, pristnostjo in spoštovanjem tradicije lahko ustvari nekaj izjemnega – nekaj, kar ostane v srcu turista še dolgo po obisku.

Povezovanje ministrstev in univerz

Vršilka dolžnosti generalne direktorice direktorata za kmetijstvo na MKGP **Simona Vrevc** je izpostavila zahtevnost postopkov za izvedbo razpisov in napovedala, da bo februarja 2026 objavljen razpis za diverzifikacijo dejavnosti na kmetijah. Zanj naj bi bilo namenjenih devet milijonov evrov. Prav tako je izpostavila, da je treba kmetijstvo in s tem tudi turizem na podežlju umestiti med vse razvojne prioritete in strateško razmišljati naprej.

Generalna direktorica direktorata za turizem na Ministrstvu za gospodarstvo **Dubravka Kalin** je poudarila: »Gost, ki pride k nam, mora dobiti vrednost za denar, ki ga da.« Pri tem je izpostavila problem infrastrukture, ki bistveno večjega števila turistov ne prenese, ter poudarila pomen države pri razvoju javne infrastrukture. »Tudi kanalizacija mora biti urejena,« je poudarila in izpostavila primere pritožb nad slabo ponudbo, ki jih pošiljajo nezadovoljni turisti na pristojno ministrstvo. STO v svet pošilja informacije v superlativih, a doma obljubi še

V Sloveniji imamo 182.023 turističnih ležišč, od tega jih je na turističnih kmetijah 6.000. Kljub temu, da imajo turistične kmetije le 3,5 % vseh turističnih ležišč, so na nekaterih območjih pomemben del prenočitvenih zmogljivosti. Na Koroškem imajo tako turistične kmetije več kot 12 odstotkov vseh turističnih ležišč, je povedal prof. dr. Barbara Lampič s Filozofske fakultete v Ljubljani. Poudarila je, da se število turističnih kmetij povečuje. Tako smo v Sloveniji od leta 2020 izgubili eno osmico, pridobili pa 27 izletniških kmetij, 14 vinotočev in kar 177 nastanitvenih kmetij. Povečala se je tudi ponudba začasnih nastanitev čez poletje, ki jih ponuja več kot 60 kmetij s turističnimi ležišči. Omenila je rezultate nedavno izvedene ankete med 130 turističnimi kmetijami, ki je pokazala, da četrтина vprašanih kmetij v turizmu proda več kot polovico vsega, kar pridela. Več kot 70 % vprašanih je napovedalo nova vlaganja v dejavnost in zelo malo jih ne načrtuje nadaljnega razvoja.

sledimo. Na zakonodajni ravni je izpostavila dobro sodelovanje z MKGP ter letošnji razpis za turistične kmetije, na katerega so prejeli deset vlog in odobrili štiri za skupaj 5,6 milijona evrov naložb. Zavrgli so vloge, ki so jih oddali s. p.-ji in podjetja. O potrebi po strategiji razvoja turizma na podežlju, preko katere bi lahko prišli do izvedbenega akcijskega načrta, ocenjuje, da bi se lahko pripravila kot ciljno raziskovalni program ob sodelovanju kmetijskega in gospodarskega ministrstva.

Na uspešne projekte, ki jih sofinancirajo Leader programi, ki so že pripomogli k razvoju podežlja, je opozorila **prof. dr. Irma Potočnik Slavič** s filozofske fakultete v Ljubljani. Poudarila je pomen povezovanja kot ključni cilj strategije razvoja turizma na kmetijah. »Različni ponudniki turizma na podežlju naj sedejo za isto mizo in oblikujejo skupne prostorsko specifične zgodbe oziroma turistične produkte.«

Tatjana Vrbošek, KGZS

Direktor Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Martin Mavsar je v svoji predstavitvi podal splošen uvod v kmetijstvo in njegovo večrazsežnostno nalogo na podežlju. Med prednostmi turizma na kmetiji je izpostavil dodaten vir prihodkov, ohranjanje podežlja in tradicije, trajnost, razpršitev turističnih tokov, izobraževalni pomen ter povezovanje lokalnih skupnosti.

»Štrudelfest«, po poti od njive do »štrudlja« in vse vmes

Od lokalnih pridelkov do sladkih zgodb – »štrudelj« kot simbol povezovanja

Kulinarično predstavitveni festival, ki povezuje ljudi, spodbuja medgeneracijsko sodelovanje in krepi pomen prostovoljstva, dobrotelčnosti, solidarnosti in sožitja. Vse to je Štrudelfest, ki je konec septembra potekal v Ivančni Gorici. Gost festivala je bil predsednik Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije **dr. Jože Podgoršek**, ki si je festival ogledal v družbi župana Ivančne Gorice **Dušana Strnada**.

Tradicionalni okusi, sodobna energija in srčnost podeželja

»Festival štrudljev je povezal obiskovalce iz vseh koncev Slovenije; razdelili smo 4.440 kosov štrudlja, kar je še enkrat več kot lani. Navdušeni smo nad zelo prijaznim odzivom kmetijskih svetovalk Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije, ki so se zelo prijazno odzvale in pripomogle k uspešnosti festivala kulinarčnih doživetij, ustvarjalnosti, druženja in zabave,« je povedala glavna organizatorka dogodka **Mojca Stražičar Šumar**. Poudarila je, da je cilj dogodka povezati celotno Slovenijo, da so prav članice društev kmečkih in podeželskih žena tiste, ki znajo pripraviti tiste res prave, najboljše »štrudlje«. Dogodek so obogatila številna društva kmečkih in podeželskih žena iz vse Slovenije – od Dobrepolja, Grosuplja, Trebnjega, Šentjerneja, Dolenjskih Toplic, Škofljice, Ribnice, Škocjana, Šentruperta, Krškega in Novega mesta pa vse do Ptuja. Za primer, kaj vse se da izvesti v enem dnevu, je izpostavila članice društva kmetič mestne občine Ptuj, ki so združile sodelovanje na Štrudelfestu z obiskom Hiše kranjske čebele v Višnji Gori in obiskom Muzeja krščanstva na Slovenskem v Ivančni Gorici.

Predsednik Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije **dr. Jože Podgoršek** je v nagovoru izpostavil pomen slovenskega kmetijstva in medgeneracijskega sodelovanja ter čestital kmečkim ženam in članicam podeželskih društev za pri-

pravo odličnih »štrudljev«. »Štrudelfest dokazuje, da je štrudelj več kot le sladica, je zgodba o tradiciji, povezovanju in srčnosti. Posebno zahvalo izrekam kmetom, ki s svojo predanostjo pridelujejo najboljše sestavine, od jabolk, moke, mleka do medu,« je med drugim povedal.

»Štrudelj« kot most med generacijami, društvi in regijami

In kaj so o dogodku povedali obiskovalci? **Marjan** z Ivančne Gorice je prišel, da podpre lokalne pridelovalce hrane in mojstrice peke »štrudlja« ter preverit, če je še tako dober, kot ga pomni iz otroštva. **Dragica**, ki je prišla z Ljubljane in obisk združila z obiskom prijateljev, pravi, da »štrudelj« rada peče, da pa si želi izboljšati svoj recept in upa, da se ji na Štrudelfestu porodi kakšna nova ideja in z njo preseneti domače. Desetletnemu **Davidu** je bil kos »štrudlja«, ki ga je pojedel, »kar dober«, a bolj kot »štrudelj« ga je navdušila imenitna lesena piščalka, ki jo je kupil na stojnici lokalnega rokodelca, ki izdeluje košare in piščalke.

»Štrudljev« je bilo res veliko, od klasičnega jabolčnega do sodobnih, inova-

tivnih kombinacij. Najboljši »štrudelj« Štrudelfesta 2025 je po oceni komisije in končnem izboru chefa **Mojmirja Marka Šiftarja** pripravila **Joži Fajdiga**. Najbolj inovativnega pa **Anita Ramovš**, ki je navdušila s kostanjevim štrudljem. Čestitamo!

 Tatjana Vrbošek, KGZS

The top of the image is decorated with several autumn leaves in shades of green, yellow, and orange. Below the leaves, on the left side, are two golden wheat stalks. The background is a light cream color.

PORTAL DOBROTE slovenskih kmetij

Vabljeni k predstavitvi
ponudbe z vaše kmetije!

Najboljše je blizu!

www.dobroteslovenskihkmetij.si

Živi in pusti živeti

Partnerski odnos je temelj družine

Učenje odnosov se začne v naši primarni družini: ko smo gledali starša, kako sta se pogovarjala, kako sta se obnašala drug do drugega. Njune reakcije, ko je šlo za nohte, ko je bila kriza in sta bila v stresu. Od njiju smo se naučili, kako naj reagiramo, ko smo v stiski. Ne da nas je kdo tega učil, ampak smo se spontano naučili z opazovanjem njunih reakcij.

Za več informacij se lahko obrnete na:
Lucija Pinterič, vodja psihosocialne podpore na Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije
070 444 202 / lucija.pinteric@kgzs.si

Kasneje v življenju lahko ugotovimo, da ne glede na to, da smo si trdno zaprisegli, da ne bomo nikoli ponavljali napak naših staršev, pa se vedno znova in znova lahko zalotimo, da smo v veliko situacijah ponovili njihovo zgodbo. Vidimo jih lahko v naših odzivih, besedah, ko grajamo svoje otroke, se odzivamo na stres, ko se vklopijo enaki obrambni mehanizmi, kot so jih imeli oni, in v drugih situacijah.

Najtežje je, ko partner pokaže na nas s prstom in ob tem zabrusi: »Taka si kot tvoja mama,« ali »Tak si, kot je tvoj oče«. Največkrat to zaboli, saj so ti stavki izrečeni v jezi, prepirlu in naslavlajo naše negativne lastnosti.

Da bi dali naslednji generaciji pozitivno popotnico, je potrebna osredotočenost na naš partnerski odnos, ki ga imamo s partnerjem. Spoštljiv odnos do partnerja v vseh situacijah je nekaj, kar se da doseči. Tudi takrat, ko smo nanj ali nanjo jezni. Da izrazimo, na kaj smo jezni, in uporabljamo spoštljiv jezik, ki ni žaljiv do osebe nasproti.

JR za podintervencijo izmenjava znanja in prenos informacij s področja psihosocialnih tematik za leto 2025

Sofinancira
Evropska unija

Z gnojenjem do zdravja zemlje

Kmetje z ustrezno metodo prireje in pridelovanja ustvarjajo okus živilu, krepijo zdravje vsega živega, ohranjajo podeželje in pričajo, da je kmetija organizem

Naj bo v tem prispevku opis gnoja in pomen gnojenja. Biodinamična metoda kmetovanja še danes deluje v smislu, da je kmetija živ organizem. Podobno kot človek je tudi kmetija sestavljena iz številnih organov (njive, travniki, domače živali ...). Če z njimi upravljamo harmonično, pozitivno vplivajo drug na drugega ter podpirajo zdravje in dobro počutje celote. Biodinamična metoda si prizadeva razviti poglobljeno razumevanje vsakega organa kmetije ter spoznati ustvarjalni potencial kmetije kot celote. Temelje biodinamični metodi kmetovanja je postavil dr. Rudolf Steiner na Kmetijskem tečaju leta 1924.

V četrtem predavanju je dr. Rudolf Steiner razložil pomen govejega gnoja takole: »Kar priporočamo, je običajni hlevski gnoj. Običajni hlevski gnoj je tisto, kar je prišlo iz živali kot zunanja krma. V organizmu živali je bilo do neke točke sprejeto, obogateno z delovanjem moči goveda (npr. krave) ter izločeno. Požrta krma se je obogatila z astralnim (živalskim) in z eterič-

nim (rastlinskim). V astralnem se je prepredlo s silami, ki nosijo dušik, v eteričnem s silami, ki nosijo kisik. S tem se je prežela masa, ki je gnoj, gnojevka ali gnojnica. To maso z astralnim in eteričnim predamo zemlji. Deluje oživljajoče. Oživljajoče ne samo v vodenem, temveč tudi v zemeljskem. Ima moč, da neorgansko zemeljskega (minerali) premaga. Med prebavo in presnovo pri prežvekovalcih sodelujejo mikroorganizmi/paraziti, ki so najmanjša živa bitja, in prav oni imajo opraviti s kvaliteto gnoja« ... Ko bo osvojen ta del Steinerjeve duhovne znanosti, bo nastopila pripravljenost za »višjo matematiko«, ki se izraža v izdelovanju in uporabi gnoja iz roga.

Povabljeni k sodelovanju v regijsko Društvo Ajda in na začetni tečaj biodinamike ter na ogled spletne strani Založbe Ajda: www.ajda-vrzdenc-zalozba.si, kjer lahko literaturo naročite.

Maja Klemen Cokan, KGZS – Zavod Celje

Nagradna uganka

Začetnice besed dajo geslo. Geslo pošljite do 10. novembra na naslov: Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije, uređništvo Zelene dežele, Gospodinj'ska 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA UGANKA.

Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si.

Med pravnimi odgovori bomo izžrebali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade. Geslo prejšnje uganke je bilo **SEJEMSKI VRVEŽ**. Med prispelimi odgovori smo izžrebali pet nagrajencev: Janez Zorman, Slovenska Bistrica; Rado Simonič, Hajdina; Dragica Maljavec, Ilirska Bistrica; Barbka Klinar, Mojstrana; Sandra Dermelj, Šentjanž. Čestitamo!

Dela prost dan							
Napovednik dogodkov v cerkvi							
Nepredviden dogodek z neželenimi posledicami							
(Navadno) manjša soba v hiši							
Zavetnik čolnarjev, splavarjev, romarjev, voznikov ...							
Žena, ki je podala Kristusu potni prt							
Zavetnik čebelarjev in čebel							
... ovčice pasel							
Drugo ime za svetega Miklavža							
Priimek zavetnika kmetov, slov. kmetij'stva in kmet. slov'stva							
Evangelist, ki ga upodabljajo na slikah z bikom							
Gora nad Ajdovščino							
Na vinorodnih območjih eden najbolj čislanih svetnikov							

Nagradna križanka

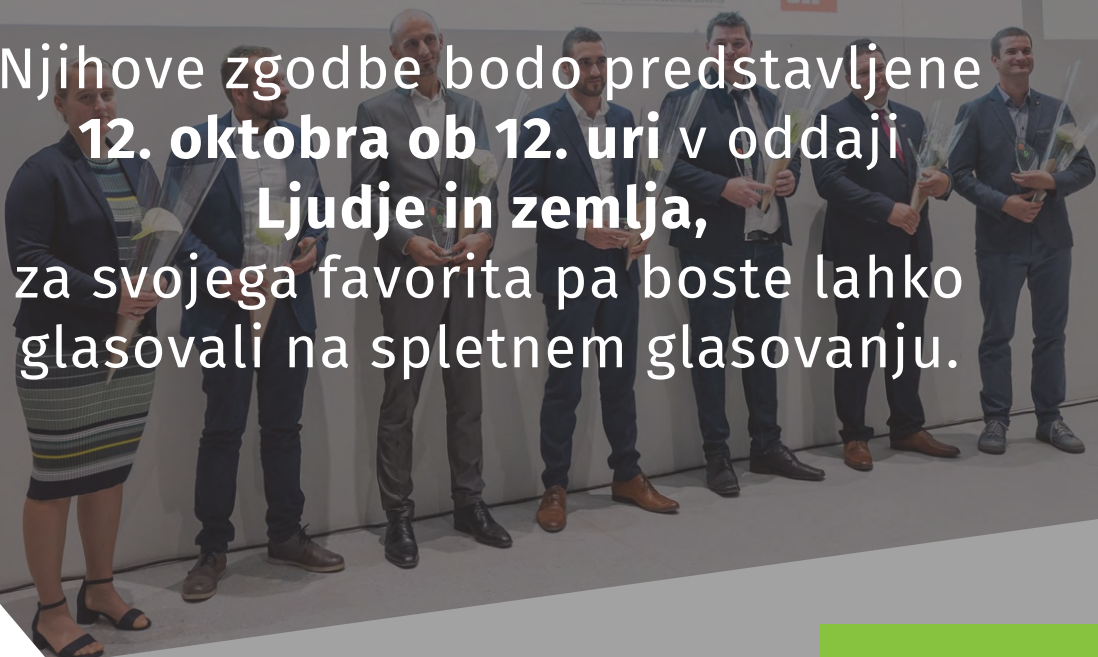
	AVTOR: MARJAN GRABNER	GOSPA V FRAN-COSKEM OKOLJU	ZBOROVSKO PETJE BREZ INSTRUM. SPREM-LJAVE	SVIT, ZARJA	ZAČETNIK DINASTIJE ARSAKIDOV	ZAPOREDNI ČRKI V ABECEDI	PREDNIK IRČEV IN VALIZANOV	NOETOVA BARKA
	ŽENSKA, KI NESTRO-KOVNO ZDRAVI							
	KDOR DELA NA AKORD							
	DRUŽBA ZA AVTO-CESTE V SLOVENIJI					LADKO KOROSEČ SKUPINA SEDMIH OSEB		
	ANDREJ PEČENKO DOLENJ-SKI FAR-MACEVT			KULTURNA MINISTRICA VREČKO PREVOZNIK S COLNOM				
							RAZLAGALEC SVETEGA PISMA PRI JUDIH, JUDOVSKI VERSKI VODJA	
	OPTIČNI BRALNIK	SVETLO ZELENA ZAŠČITNA PLAST NA BAKRU	AKTIVNI OGNJENIK V MEHIKI	ČRN NADEV V GIBANCI	ZEVAJOČA CEVASTA ODPRTINA ČESA			
					FRANCOSKI KOMPONIST (JACQUES)	NITASTI NEVRE-TENČAR		
SUVENIR							AMERIŠKI REŽISER (ROBERT) ZGORNJI DEL TRUPA	
VPONKA Z VZMETNIM ZAPIRALOM							TANTALOVA HČI	
							OSMRTNICA (POGOV.)	
NALEPKE						BREZDO-MOVINEČ PREVA-JALEC ČRNILOGAR		
NABIREK				ROMAN KONČAR		PEVEC NABER PRVI IZRAELSKI KRALJ		
								HRVAŠKI NAFTAR NASELJE JUŽNO OD MARIBORA
NEVTRAL ZA MNO-ŽENJE IN DELJENJE				STIKALO S TIPKO GLAVNO MESTO TURČIJE			FRANCE CUKJATI	
							BRITANEČ, ANGLEŽ	KEMIČNI SVINČNIK (POGOV.)
KORIŠ-ČENJE ČESA					DELOVNI POMNILNIK RAČUNALN. DOLINA POD PONCAMI			KRATKO IZRAŽENA PROGRAM-SKA MISEL
							PRSNI KOŠ V ANA-TOMIJI UMIVALNIK (POGOV.)	
	NAŠ ODOBJEKAR (ALEN)	IZUMRLI VZHODNI SLOVAN SAHOVSKA KRALJICA			ZABAVA OB KONCU SOLANJA ZDRAVILNA RASTLINA			URBAN LAURENČIČ
								NAŠ SLIKAR (MILAN)
ŠTEFKA DROLČ			FOTO-APARAT VEČNO PAPEŠKO MESTO				NEŽNA METLA SREDINA RIMSKEGA MESECA	
PRAŽENI ALI ŽGANI SLADKOR						JZ. PREDEL LJUBLJANE		OSLOV GLAS
						BOJAN TRAVEN		LIV TYLER
PODROČJE Z EMIRJEVO OBLASTJO						TRAVA KRAŠKIH PAŠNIKOV, BALOVINA		
TENIŠKA IGRALKA ZIDANŠEK						PREBI-VALEC IT. MESTA TRENTO		

POMOČ: IBERT, Jacques - francoski operni in baletni skladatelj, znan tudi kot avtor filmske glasbe, NIOBA - Tantalova hči v grški mitologiji, ki je imela sedem hčera in sedem sinov, ORIZABA - aktivni ognjenik in najvišja gora v Mehiki

Geslo križanke pošljite do 15. novembra na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjska 6, 1000 Ljubljana, s pripisom **NAGRADNA KRIŽANKA**. Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov **zelena.dezela@kgzs.si**, seveda s pripisom **NAGRADNA KRIŽANKA** in vašimi podatki. Med pravilnimi odgovori bomo izžrebali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade. Med prispelimi odgovori (pravilna rešitev je bila VABILO NA AGRO) bodo praktično nagrado prejeli: Anica Čemažar, Gorenja vas; Milan Požar, Rateče; Ida Rošer, Mislinja; Simeon Simčič, Ilirska Bistrica; Darinka Vinkšel, Brežice. Čestitamo!

Vabljeni k glasovanju za izbor **INOVATIVNE MLADE KMETICE, INOVATIVNEGA MLADEGA KMETA 2025**

Spletno glasovanje traja:
od **nedelje, 12.10. (od 13. ure)**
do **nedelje 19.10. (do 22.ure)**

Njihove zgodbe bodo predstavljene
12. oktobra ob 12. uri v oddaji
Ljudje in zemlja,
za svojega favorita pa boste lahko
glasovali na spletnem glasovanju.

Vabljeni na tradicionalno romanje na Ponikvo in Slom v nedeljo, 12. oktobra 2025!

Letos bo minilo že dvaindvajset let, odkar poteka na Ponikvi in Slomu, rojstnem kraju Antona Martina Slomška, vseslovensko srečanje kmetov. Slomšek je zavetnik kmetov, slovenskega kmetijstva in kmetijskega slovstva. »**Večnosti cena sedanji je čas**« je Slomškova misel, ki so jo izbrali člani organizacijskega odbora srečanja za vodilo letošnjega dogodka. Z njo želimo utrditi zavedanje pomena kmetov in kmetijstva ter njihovega poslanstva pridelave in prireje hrane, odgovornega ravnanja z zemljo in gospodarjenja z naravnimi viri, ohranjanja podeželskih skupnosti ter gradnjo temeljev za življenje prihodnjih generacij.

Vera in skupnost sta pomembna podpora in uteha za premagovanje izzivov, posebej v kmetijstvu. Letošnje **22. vseslovensko srečanje kmetov** se bo **v nedeljo, 12. oktobra 2025**, pričelo v cerkvi sv. Martina na Ponikvi. **Ob 12. uri** bo ob somaševanju drugih duhovnikov in sodelovanju predstavnikov evangeličanske cerkve mašo daroval upokojeni ljubljanski nadškof **msgr. dr. Anton Stres**. Med mašo bo potekal prinos darov pred oltar, s čimer kmetje simbolično izrazijo hvaležnost do plodov, ki jih ob njihovem delu daje narava.

Ob 14. uri bomo druženje nadaljevali s slavnostno akademijo pred Slomškovo rojstno hišo na Slomu. Zbrane bo nagovorila predsednica Republike Slovenije **Nataša Pirc Musar**, poseben gost dogodka bo župnik **Martin Golob**. Druženje na vsebinsko in glasbeno bogatem dogodku bomo zaključili s pogostitvijo.

Tradicionalni golaž in dobrote s kmetij bodo pripravili člani prostovoljnega gasilskega društva Ponikva ter članice okoliških društev kmečkih žena ob sodelovanju učencev Srednje kmetijske šole Šentjur.

Na Slomu bo možen ogled hiše, kjer se je **leta 1800** rodil **Anton Martin Slomšek**. V njej je prikazana življenjska pot velikega duhovnika, vzgojitelja in narodnega buditelja. Pri izvedbi srečanja poleg Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije sodelujejo občina Šentjur pri Celju, župnija Ponikva in številni prostovoljci.

Za tiste, ki bi se srečanja radi udeležili in nimajo prevoza, bodo nekatere območne enote Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije organizirale avtobusne prevoze. Kontaktne številke za prijave do zasedbe mest: **Novo mesto** — 07 373 05 70 / **Brežice** — 07 490 22 10 ali 041 319 603 / **Celje in Slovenj Gradec** — 03 42 55 510 / **Kočevje** — 01 837 32 54 ali 041 310 168 / **Nova Gorica** — 05 335 12 33 / **Koper** — 031 666 143 / **Kranj** — 04 280 46 24 / **Ljubljana** — 01 513 07 00 / **Maribor** — 02 228 49 13 / **Murska Sobota** — 02 539 14 10 / **Postojna** — 05 720 04 30 ali 051 683 364 / **Ptuj** — 02 749 36 10 ali 041 332 624.

Lepo vabljeni in vnaprej hvala za vaš prispevek k prijetnemu vzdušju na tem zahvalnem srečanju!

